

Analýza hospodaření města Dubňany v letech 2006-2010

Ivana Lysá

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana LYSÁ**
Osobní číslo: **M09078**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**

Téma práce: **Analýza hospodaření města Dubňany v letech 2006–2010**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vypracujte kritickou rešerši literárních zdrojů týkající se problematiky hospodaření obce.

II. Praktická část

- Vypracujte analýzu hospodaření obce Dubňany v jednotlivých letech.
- Na základě provedené analýzy zhodnoťte hospodaření obce Dubňany a navrhněte závěrečná doporučení, která povedou k jeho zlepšení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ČEBIŠOVÁ, Taisia. *Obce: postavení, správa, činnost*. Praha: ISV, 1996. 387 s. ISBN 80-85866-19-6.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 8072610864.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

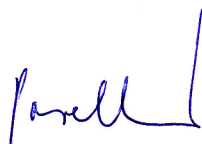
RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktual. vyd. Praha: Grada, 2008. 120 s. ISBN 978-80-247-2481-2.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Marie Paseková, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

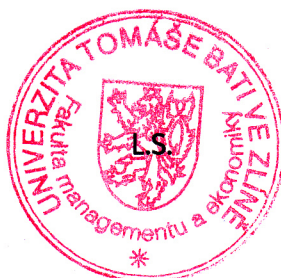
Datum zadání bakalářské práce: 2. dubna 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 18. května 2012

Ve Zlíně dne 2. dubna 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

16.5.2012

Soňa Kyšá

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení finančního hospodaření města Dubňany v letech 2006-2010.

Práce se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické.

V teoretické části jsou uvedeny poznatky z prostudované odborné literatury, jež objasňují základní pojmy týkající se tématu práce, jako např. obec, majetek obce, rozpočet obce, příjmy a výdaje rozpočtu obce a finanční analýza. Praktická část obsahuje samotnou finanční analýzu hospodaření obce.

Závěrem práce je uvedeno kompletní shrnutí výsledků vypracované analýzy s doporučením možných nápravných opatření pro zlepšení hospodaření města.

Klíčová slova:

Obec, orgány obce, rozpočet obce, rozpočtová skladba, příjmy obecního rozpočtu, výdaje obecního rozpočtu, finanční analýza.

ABSTRACT

The aim of this thesis is to evaluate the financial management of the municipality Dubňany in 2006-2010.

The work consists of two parts, theoretical and practical.

In the theoretical section are provided findings from the scientific literature, which are relating to the solved problem, such as community, community assets, the budget of the municipality, municipal budget income and expenses and financial analysis. The practical section contains an analysis of financial management community itself.

The conclusion of this study contains a complete summary of the results worked out analysis and recommendations for improving management of the city.

Keywords:

Community, municipal authorities, the budget of the municipality, budget composition, municipal budget income, municipal budget expenses, financial analysis.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní doc. Ing. Marii Pasekové, Ph.D za její odborné vedení, věcné připomínky a pomoc při vypracování mé práce.

Dále bych chtěla poděkovat panu Františkovi Třískovi, starostovi města Dubňany, za umožnění realizace mé práce a paní Ing. Darji Francové za poskytnuté informace k dané problematice a především za její ochotu a čas, který mi při zpracování mé bakalářské práce věnovala.

Děkuji také mé rodině a blízkým, kteří mě podporovali po celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA.....	12
1.1 OBEC	12
1.1.1 Charakteristika obce	12
1.1.2 Typy obcí	12
1.1.3 Působnost obce	13
1.1.4 Orgány obce	13
1.1.5 Majetek obce	15
2 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA A ROZPOČET OBCE.....	17
2.1 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA.....	17
2.2 ROZPOČET OBCE.....	18
2.2.1 Rozpočtový výhled	18
2.3 ROZPOČTOVÝ PROCES.....	19
2.3.1 Etapy rozpočtového procesu	19
2.3.2 Rozpočtové zásady	19
2.3.3 Možnosti sestavení rozpočtu	19
2.4 PŘÍJMY ROZPOČTU OBCE.....	20
2.4.1 Běžné příjmy	20
2.4.2 Kapitálové příjmy	21
2.5 VÝDAJE ROZPOČTU OBCE.....	22
2.5.1 Běžné výdaje	23
2.5.2 Kapitálové výdaje	23
3 ROZPOČTOVÁ SKLADBA.....	24
3.1 TŘÍDĚNÍ ROZPOČTOVÉ SKLADBY	24
3.1.1 Odpovědnostní (kapitolní) třídění	24
3.1.2 Druhové třídění.....	24
3.1.3 Odvětvové třídění	25
3.1.4 Konsolidační třídění	25
4 FINANČNÍ ANALÝZA	26
4.1 FINANČNÍ ANALÝZA ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ.....	26
4.1.1 Zdroje informací pro finanční analýzu	26
4.1.2 Hlavní oblasti finanční analýzy územních samosprávných celků.....	27
4.2 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ.....	27
4.2.1 Horizontální analýza	27
4.2.2 Vertikální analýza.....	28
4.2.3 Poměrové ukazatele finanční analýzy	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	31
5 MĚSTO DUBŇANY.....	32
5.1 HISTORIE MĚSTA DUBŇANY.....	32
5.2 SOUČASNOST MĚSTA DUBŇANY.....	33
5.2.1 SWOT analýza města Dubňany	34

6	ANALÝZA AKTIV A PASIV MĚSTA DUBŇANY	35
6.1	ANALÝZA AKTIV	35
6.1.1	Stálá aktiva	36
6.1.2	Oběžná aktiva	38
6.2	ANALÝZA PASIV	39
6.2.1	Vlastní kapitál	41
6.2.2	Cizí kapitál	42
7	ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBECNÍHO ROZPOČTU	44
7.1	ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ	44
7.2	ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH VÝDAJŮ	47
8	JEDNOTLIVÍ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	50
8.1	LIKVIDITA	50
8.2	UKAZATELE FINANČNÍ STRUKTURY	50
8.2.1	Ukazatele zadluženosti	50
8.2.2	Ukazatele dluhové schopnosti	51
9	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE.....	53
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	57
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	59
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	60
	SEZNAM TABULEK	61
	SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Svou bakalářskou práci jsem vypracovávala na téma Analýza hospodaření obce Dubňany v letech 2006–2010. Toto téma jsem si vybrala především z důvodu výborné příležitosti dozvědět se podrobné informace o hospodaření rodného města, které mě jakožto studentku ekonomické fakulty v posledních několika letech velmi zajímá.

Cílem mé bakalářské práce je provedení analýzy celkové finanční situace, její zhodnocení ve sledovaném období a vytvoření návrhu možných opatření, jež mohou zlepšit hospodaření města v dalších letech.

Tato práce je rozdělena na dvě hlavních části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části jsou uvedeny poznatky z prostudované odborné literatury, jež přibližují problematiku týkající se tématu práce. Jsou zde například uvedeny základní charakteristiky obce, její působnosti, dále informace o majetku obce a jeho rozpočtu a samozřejmě nechybí část zabývající se finanční analýzou.

Druhá část bakalářské práce, tedy praktická, navazuje na část teoretickou. V úvodu této části přibližuji čtenářům město Dubňany, jeho historii a současnost. Dále je zde zpracována finanční analýza města, která je rozdělena do 3 hlavních kapitol, a to analýzy aktiv a pasiv, analýzy rozpočtu města a analýzy vytvořené pomocí jednotlivých finančních ukazatelů.

Veškeré informace potřebné pro zpracování teoretické části mé práce vychází z odborné literatury, internetových zdrojů, popř. z platné legislativy. Informace potřebné pro vypracování praktické části práce pochází především z účetních výkazů města Dubňany a z jeho interních dokumentů.

Závěr bakalářské práce je věnován vyhodnocení jednotlivých analýz, kompletnímu shrnutí závěrů z nich plynoucích a návrhu možných opatření, vedoucích ke zlepšení hospodaření města Dubňany.

I. TEORETICKÁ ČÁST

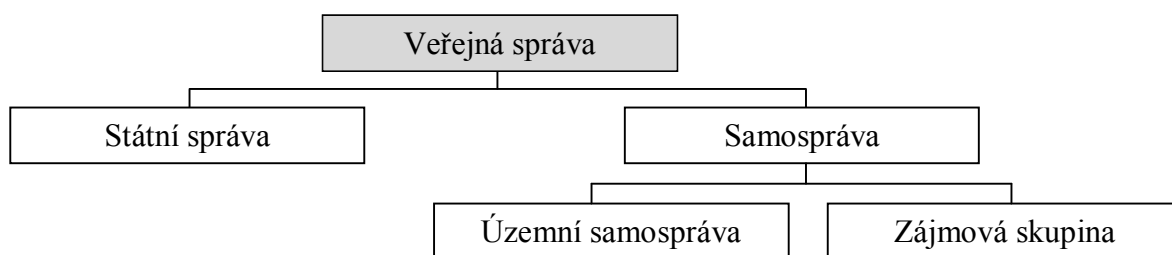
1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

Územní samospráva je v ČR součástí veřejné správy.

Tomancová s Provazníkovou (2009) se shodují, že územní samospráva představuje tu část veřejné správy, která je ze zákona svěřena subjektům, kterých se bezprostředně týká (obce, kraje, společenstva); je výrazem decentralizace a demokracie. Samospráva může mít podobu územní a zájmové samosprávy.

Na úrovni ČR existuje tzv. dvoustupňový systém územní samosprávy. V Ústavě České republiky je zakotveno dělení republiky na základní a vyšší územní samosprávné celky. Základními územními samosprávnými celky jsou obce, vyššími kraje.

U územní samosprávy se nejedná o hierarchickou strukturu, resp. o nadřízenost a podřízenost. Každému územnímu samosprávnému celku jsou svěřeny jeho vlastní kompetence, do kterých mu jiný územní samosprávný celek nemůže zasahovat.

Obr. 1. Schéma veřejné správy, Zdroj: Vlastní zpracování (Provazníková, R., 2009, str. 12)

1.1 Obec

1.1.1 Charakteristika obce

Zákon o obcích definuje obec takto: „Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“

Obec je vymezena třemi základními znaky: územím, občany a samosprávnou funkcí.

1.1.2 Typy obcí

Rozlišujeme tyto základní druhy obcí:

- **obce**, které nejsou městy,

- města,
- městys,
- statutární města,
- hlavní město Praha.

1.1.3 Působnost obce

Působností obce rozumíme okruh jejích zákonem stanovených úkolů. Obce v ČR mohou hospodařit podle svého uvážení a spravovat obec samostatně v tzv. samostatné působnosti. Druhým případem je situace, kdy město vykonává státní správu delegovanou na něj zákony, o takové působnosti mluvíme jako o přenesené.

Samostatná působnost

Samostatná působnost obce představuje základní a hlavní činnosti, které obec vykonává samostatně, a zcela spadají do jejích kompetencí, protože se bezprostředně týká místa, tedy území obce. Při takovémto spravování a rozhodování je obec vázána a omezena pouze zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy vydanými ústředními orgány k jejich provedení.

Přenesená působnost

O přenesené působnosti Tomancová (2009, s. 33) uvádí následující: „*Výkon státní správy na území ČR vykonávají orgány státní správy – správní úřady k tomuto účelu státem zřízené a také orgány samosprávy, kde rozhodující místo zaujímají obce a kraje, protože na ně byl výkon státní správy přenesen.*“

Obce mohou vykonávat státní správu pouze v případech a ve věcech, jež jim byly výslovně svěřeny zákonem. Podle tohoto kritéria rozlišujeme tři druhy obcí, které se liší rozsahem výkonu přenesené působnosti:

1. obce základního typu,
2. obce s pověřeným obecním úřadem,
3. obce s rozšířenou působností.

1.1.4 Orgány obce

Obec jako samosprávné společenství občanů a právnická osoba může vykonávat svou působnost buď bezprostředně občany, anebo prostřednictvím svých orgánů (Čebišová, 1996, s. 80). Právo obcí zřizovat své orgány a úřední osoby bez zásahu státní správy je jedním

ze základních projevů obecní samosprávy. Mezi orgány obce řadíme následující:

Obecní zastupitelstvo

Obecní zastupitelstvo je základním orgánem obce. Má na starosti zajišťování činností týkajících se samostatné působnosti obce, které jsou mu zákonem svěřeny. Zastupitelstvo se tedy stará především o dodržování plánu rozvoje obce a o hospodaření s obecním majetkem.

Rada obce

Radu obce popisuje Průcha (2004) jako výkonný orgán, který má na starosti oblast samostatné působnosti obce. Obecní radě nepřísluší rozhodovat v oblasti přenesené působnosti, až na výjimky stanovené zákonem. Rada obce je složena ze starosty, místostarosty a dalších radních zvolených zastupitelstvem z řad jeho členů.

Starosta obce

Starosta obce je „hlavou“ obce a má za úkol zastupovat a reprezentovat obec navenek. Mezi jeho kompetence patří např. svolávání zasedání obecního zastupitelstva, jeho řízení a další samostatné funkce a oprávnění. Starostu obce volí zastupitelé ze svých řad, a tudíž je právě zastupitelstvu plně odpovědný.

Obecní úřad

Obecní úřad je orgánem obce úředního typu, který zabezpečuje úkoly úředního charakteru jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. Obecní úřad vykonává v zásadě veškerý výkon státní správy, který obci náleží v oblasti přenesené působnosti. V oblasti samosprávy naopak nemá téměř žádná oprávnění.

Výbory

Zastupitelstvo má možnost zřizovat jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Počet výborů závisí na uvážení zastupitelstva, vždy však musí být zřízen finanční a kontrolní výbor. Úkolem finančního výboru je kontrolovat hospodaření s majetkem obce, včetně finančních prostředků v rámci hospodaření obce. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce a dodržování právních předpisů.

Komise

Rada má možnost zřídit jako své kontrolní a iniciativní orgány komise. Komise se mohou podílet na výkonu samostatné působnosti tím, že předkládají své návrhy a náměty radě.

1.1.5 Majetek obce

Havlan (2005) ve své publikaci říká, že obce představují plnohodnotné právní subjekty, a jsou tudíž i plnohodnotnými subjekty vlastnického práva. Mají jako vlastníci, principiálně rovné postavení s jinými vlastníky, všechna vlastnická oprávnění, a jsou také v zásadě stejně omezovány jako ostatní vlastníci. Vlastnictví majetku a možnost s ním nakládat a disponovat je jedním z nejdůležitějších předpokladů existence územních samospráv.

Územní samosprávné celky jako autonomní veřejnoprávní korporace (Peková, Pilný a Jetmar, 2008) mohou hospodařit se svým majetkem zcela samostatně a bez zasahování státu nebo jiných článků veřejné správy. O způsobu využívání majetku rozhodují především volené orgány. Za svá rozhodnutí o hospodaření s majetkem jsou odpovědni svým občanům – voličům, díky čemuž mohou občané snadno kontrolovat hospodaření s majetkem.

Územní správa jako samostatný právní subjekt má možnost nakládat s majetkem podle svého rozhodnutí, může majetek nakupovat, prodávat, pronajímat a vkládat do podniků. Podle toho, k čemu majetek slouží, ho můžeme členit na majetek sloužící k:

- **veřejně prospěšným účelům**, k zabezpečování veřejných statků, např. budova a zařízení školy;
- **výkonu samosprávy**, resp. veřejné správy, tzn. k výkonu samosprávných i přenesených funkcí (např. budova a zařízení obecního úřadu);
- **podnikání**, např. majetek vložený do komunálních podniků, do s. r. o. apod.

Rozvaha

Struktura majetku obcí se nijak významně neliší od struktury majetku jiných podnikajících osob, jež vedou účetnictví. V rozvaze územního samosprávného celku můžeme vyčíst následující majetkové položky a zdroje jejich financování.

Aktiva

Stálá aktiva

- Dlouhodobý nehmotný majetek
- Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- Dlouhodobý hmotný majetek
- Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- Dlouhodobý finanční majetek
- Majetek převzatý k privatizaci

Oběžná aktiva

- Zásoby
- Pohledávky
- Krátkodobý finanční majetek
- Účty rozpočtového hospodaření a další účty mající vztah k rozpočtovému hospodaření a účty mimorozpočtových prostředků
- Přejícné účty aktivní

Pasiva**Vlastní kapitál**

- Majetkové fondy a zvláštní fondy
- Finanční a peněžní fondy
- Zvláštní fondy organizačních složek státu
- Zdroje krytí prostředků rozpočtového hospodaření
- Výsledek hospodaření

Cizí zdroje

- Rezervy
- Dlouhodobé závazky
- Krátkodobé závazky
- Bankovní úvěry a půjčky
- Přejícné účty pasivní

2 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA A ROZPOČET OBCE

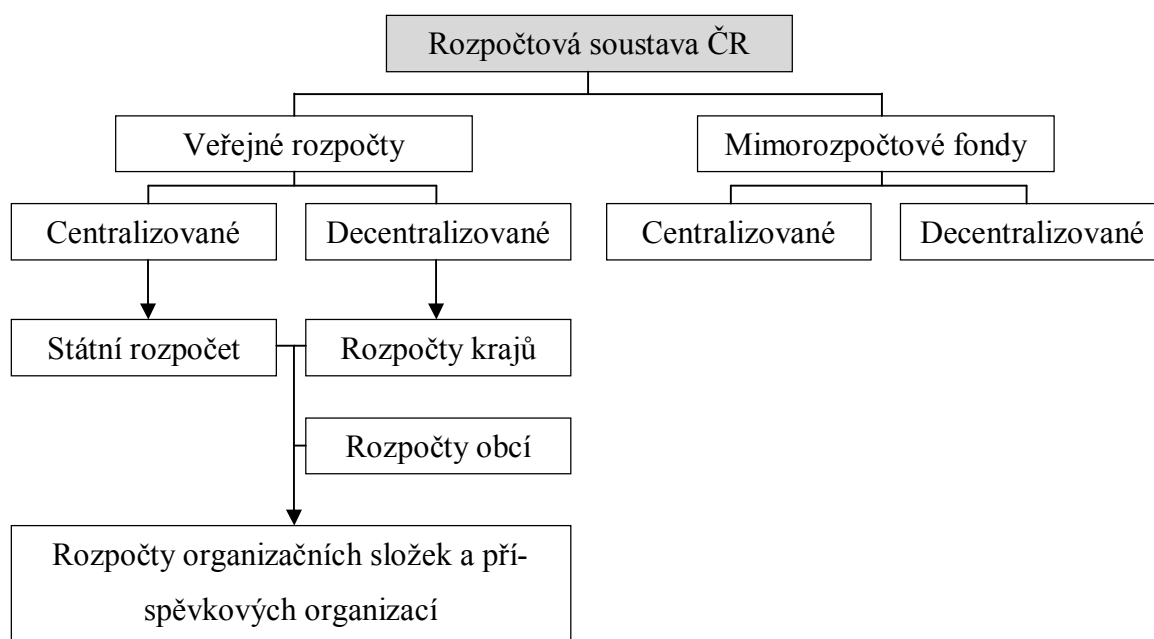
2.1 Rozpočtová soustava

Aby bylo možno zajistit úspěšné fungování všech vládních úrovní včetně územní samosprávy, byla zákonodárnými orgány vytvořena rozpočtová soustava obsahující soustavu veřejných rozpočtů, které jsou důležitým nástrojem k zajištění úkolů a činností na jednotlivých úrovních.

Pojem rozpočtová soustava autoři odborných publikací definují různě. Peková (2005) si pod tímto pojmem představuje:

- soustavu peněžních fondů, z nichž hlavní a nejdůležitější jsou veřejné rozpočty,
- soustavu rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy,
- soustavu orgánů a institucí, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů a zároveň zajišťují jejich plnění.

Z obrázku (Obr. 2.), který uvádí schéma rozpočtové soustavy, můžeme jasně rozpoznat, co je její součástí. Rozpočtovou soustavu ČR tedy tvoří soustava veřejných rozpočtů (státní rozpočet; rozpočty obcí; rozpočty krajů; rozpočty příspěvkových organizací; rozpočty organizačních složek obcí, krajů a státu) a mimorozpočtové peněžní fondy vytvářené, rozdělované a používané primárně na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti.

Obr. 2. Rozpočtová soustava ČR, Zdroj: Vlastní zpracování (Nahodil, F., 2009, str. 53)

2.2 Rozpočet obce

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů definuje rozpočet obce takto: „*Rozpočet územního samosprávného celku a spolku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního a samosprávného celku a spolku obcí*“.

Rozpočet je tedy základním nástrojem finančního hospodaření obcí. Provozničková (2007) charakterizuje obecní rozpočet takto:

- z účetního hlediska se jedná o **bilanci**, která vybalancovává příjmy a výdaje;
- rozpočet je důležitým rozpočtovým **plánem**, podle kterého se v rozpočtovém období hospodaří;
- rozpočet je **nástrojem realizace koncepce municipální, resp. regionální politiky** na úrovni územní samosprávy, je nástrojem realizace volebních programů. Je důležitým nástrojem prosazování lokálních a regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva daného území, nástrojem financování potřeb veřejného sektoru, a je také nástrojem řízení.

2.2.1 Rozpočtový výhled

Od roku 2001 mají územní samosprávné celky povinnost sestavovat kromě ročního rozpočtu i rozpočtový výhled.

Zákon o rozpočtových pravidlech rozpočtový výhled definuje takto: „*Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet.*“

Zpracování rozpočtového výhledu přináší obci především následující výhody:

- zřetelné zkvalitnění řízení hospodaření;
- odvrácení hrozby možného neúvěrování a tedy stabilní finanční situaci;
- možnost rychlé orientace ve finančních možnostech a to i pro nově zvolené zastupitelstvo;
- ulehčení projednávání úvěrů s peněžními ústavy a s fondy o mimořádné a účelové dotace.

2.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces zahrnuje veškeré činnosti orgánů obce týkající se rozpočtu obce, které je potřeba zajistit z důvodu dodržování zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a také z důvodu možnosti kvalitního řízení hospodaření města v daném rozpočtovém roce. Rozpočet se sestavuje v průběhu běžného období na následující rok. Rozpočtové období trvá jeden rok a kryje se s kalendářním rokem. Rozpočtový proces, tj. všechny etapy rozpočtového procesu, je však delší, zpravidla zahrnuje dobu 1,5–2 roky.

2.3.1 Etapy rozpočtového procesu

Provazníková (2009) a Peková (2004) se shodují, že rozpočtový proces sestává z těchto etap:

- analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období;
- sestavení návrhu rozpočtu;
- projednávání a schválení;
- plnění rozpočtu;
- průběžná kontrola plnění rozpočtu;
- sestavení přehledu o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet;
- projednání a následná kontrola.

2.3.2 Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu musí obec dodržovat obecně platné rozpočtové zásady.

V publikacích jsou uváděny tyto zásady:

- každoroční sestavování a schvalování;
- reálnost a pravdivost;
- úplnost a jednotnost;
- dlouhodobá vyrovnanost;
- hospodárnost a efektivnost, účetní audit;
- publicita.

2.3.3 Možnosti sestavení rozpočtu

„Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být vyrovnaný rozpočet, kdy $P = V$. Případně přebytkový rozpočet, kdy $P > V$ a tvoří se rozpočtová rezerva. Dlouhodobě schod-

kový rozpočet, kdy $P < V$ se musí vyrovnat návratnými finančními prostředky, vede k zadlužení obce.“ (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 262)

2.4 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy jsou veškeré nenávratně přijaté prostředky, zejména v podobě daní, poplatků, příjmů z poskytnutých služeb, příjmů z prodeje, pronájmu majetku a přijatých darů a dotací.

Významné pro třídění příjmů, které jsou velmi různorodé, je třídění na běžné a kapitálové příjmy.

2.4.1 Běžné příjmy

Běžné příjmy územního rozpočtu se každoročně opakují, resp. převážná většina z nich, avšak ne vždy ve stejném objemu. Jsou určeny na financování běžných, každoročně se opakujících potřeb, tj. především na krytí neinvestičních výdajů.

Daňové příjmy jako nenávratné vlastní příjmy ve většině vyspělých zemí představují největší skupinu běžných příjmů. Patří sem:

- **svěřené daně** - představují redukovanou formu lokálních daní z hlediska pravomocí obcí. V zákoně je stanoveno, které daně vybírané celostátně plynou do rozpočtu obcí. Výběr a správa daně je obvykle prováděna centrálně. Daňový základ a sazby daní mohou obce ovlivnit jen málo anebo vůbec. Např. daň z nemovitostí, daň z příjmů fyzických osob aj.;
- **sdílené daně** - v případě těchto daní stát i územní samospráva sdílí stejnou daňovou základnu, daňový základ a sazba daně je stanovena na celém území ČR stejně, a obce ji nemohou nijak ovlivnit. Na základě zákona je předem stanovený podíl samospráv na celostátně vybíraných daních, který je jejich příjmem;
- **místní poplatky** – soustava místních poplatků je uzákoněna Zákonem o místních poplatcích. Tyto poplatky jsou zcela v rukou obecních úřadů, které je vybírají a spravují samy. Mají fakultativní charakter, tzn., rozhoduje o nich zastupitelstvo;
- **správní poplatky** – poplatky, které obec vybírá za úkony státní správy v přenesené působnosti.

Nedaňové příjmy jsou druhou velkou a významnou skupinou vlastních příjmů. Jejich strukturu i výši může územní samospráva svým rozhodnutím a aktivitami ovlivňovat. Mezi tyto příjmy můžeme zahrnout příjmy z vlastního podnikání, užitelské poplatky, příjmy

z vlastní správní činnosti, pokuty, případně příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů, z pronájmu majetku, příjmy z prodeje neinvestičního majetku nebo např. poplatky za služby.

Příjmy z přerozdělovacích procesů, tj.

- **nenávratné transfery – dotace**, jež jsou většinou poskytovány z vyšší vládní úrovně nižším úrovním. Dotace můžeme členit na účelové a neúčelové;
- **návratné transfery**, a to **využívané v rámci rozpočtové soustavy** – např. krátkodobé půjčky (neinvestičního charakteru) z jiného rozpočtu v rámci návratných vazeb v rozpočtové soustavě se splatností v rozpočtovém roce, zpravidla bezúročné; nebo **od bankovního sektoru**, tzn. krátkodobé provozní a překlenovací úvěry; s určením na krytí běžných potřeb, resp. krátkodobé vyrovnání běžné části rozpočtu (Peková, Pilný a Jetmar, 2008). Rozlišujeme 3 základní zdroje návratných příjmů – úvěry od komerčních bank, emise komunálních obligací anebo akcií, návratné půjčky a finanční výpomoci.

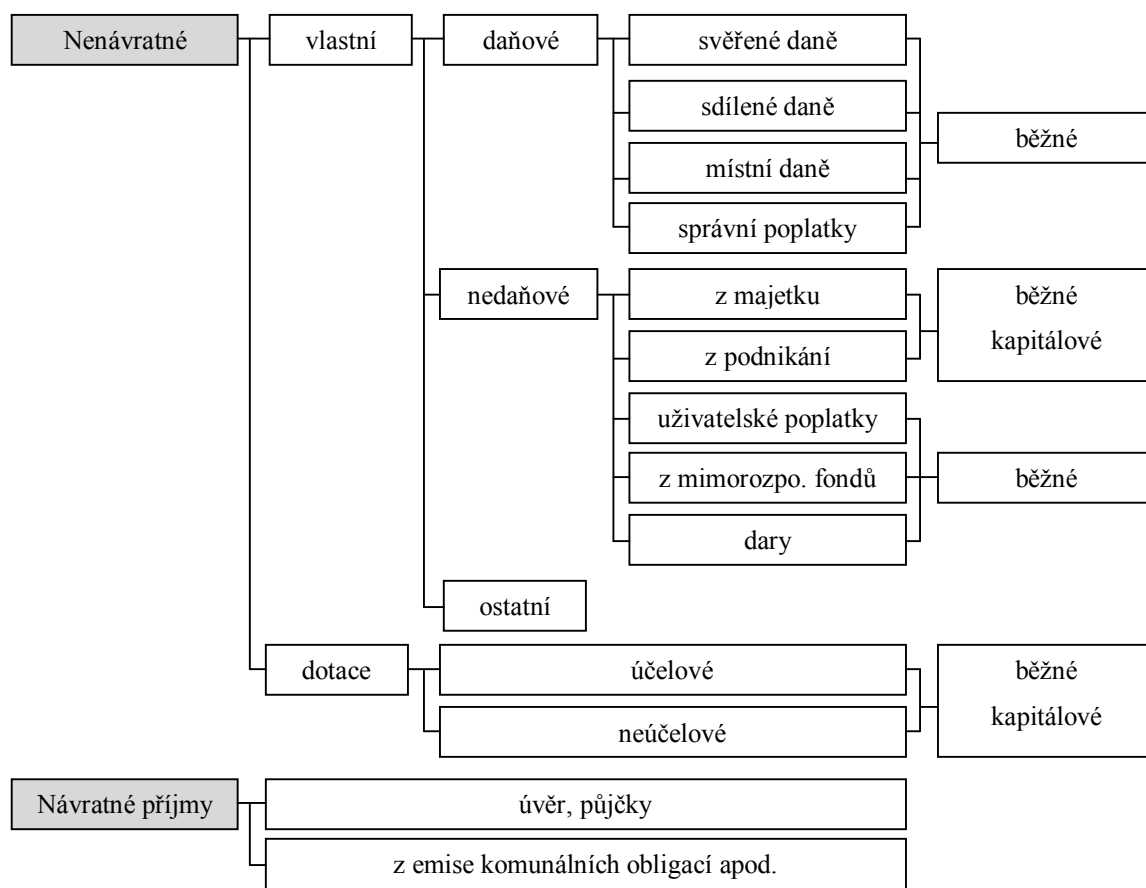
2.4.2 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy v územním rozpočtu představují jednorázové příjmy, druhově se zpravidla pravidelně neopakující. Jsou většinou účelové a využívají se k financování dlouhodobých potřeb. Peková (2011) ve své publikaci uvádí toto členění příjmů:

Vlastní, tj. například příjmy z prodeje nepotřebného majetku, cenných papírů, z majetkových podílů apod.;

Příjmy z přerozdělovacích procesů a kapitálové dotace, tj.:

- **nenávratné transfery – dotace**, jež můžeme tak jako u běžných příjmů dělit na neúčelové a účelové. Účelové kapitálové dotace mohou být např. dotace ze státního rozpočtu, případně státních účelových fondů, poskytované na financování konkrétní investice, včetně finančních prostředků z fondů EU poskytovaných na financování rozvojových projektů (pokud byly schváleny);
- **návratné** – tj. například střednědobý nebo dlouhodobý investiční úvěr od peněžního ústavu na financování investic, příjmy z emise municipálních cenných papírů (v ČR tzv. komunálních obligací), ostatní kapitálové půjčky apod.

Obr. 3. Příjmy územního rozpočtu (obecné schéma), Zdroj: Vlastní zpracování (Peková, J., 2004, str. 252)

2.5 Výdaje rozpočtu obce

Výdaji jsou veškeré nenávratně poskytnuté prostředky zejména charakteru plateb za nakoupené zboží a služby včetně platů a úhrad souvisejících s vykonanou prací vlastních zaměstnanců a transferu prostředků.

Výdaje samosprávných územních celků jsou omezeny jejich příjmy. Při sestavování rozpočtu se schvalují výdaje na základě předpokládané výši příjmů, tak aby nedocházelo k radikálním rozdílům.

Podle Provozníkové (2009) se můžeme setkat s několika hledisky členění výdajů územních samospráv. Nejužívanějšími jsou:

- Podle ekonomického hlediska: běžné a kapitálové.
- Podle rozpočtové skladby: druhové, které je závazné a funkční.
- Podle rozpočtové skladby: odvětvové
- Podle infrastruktury: ekonomické a sociální.

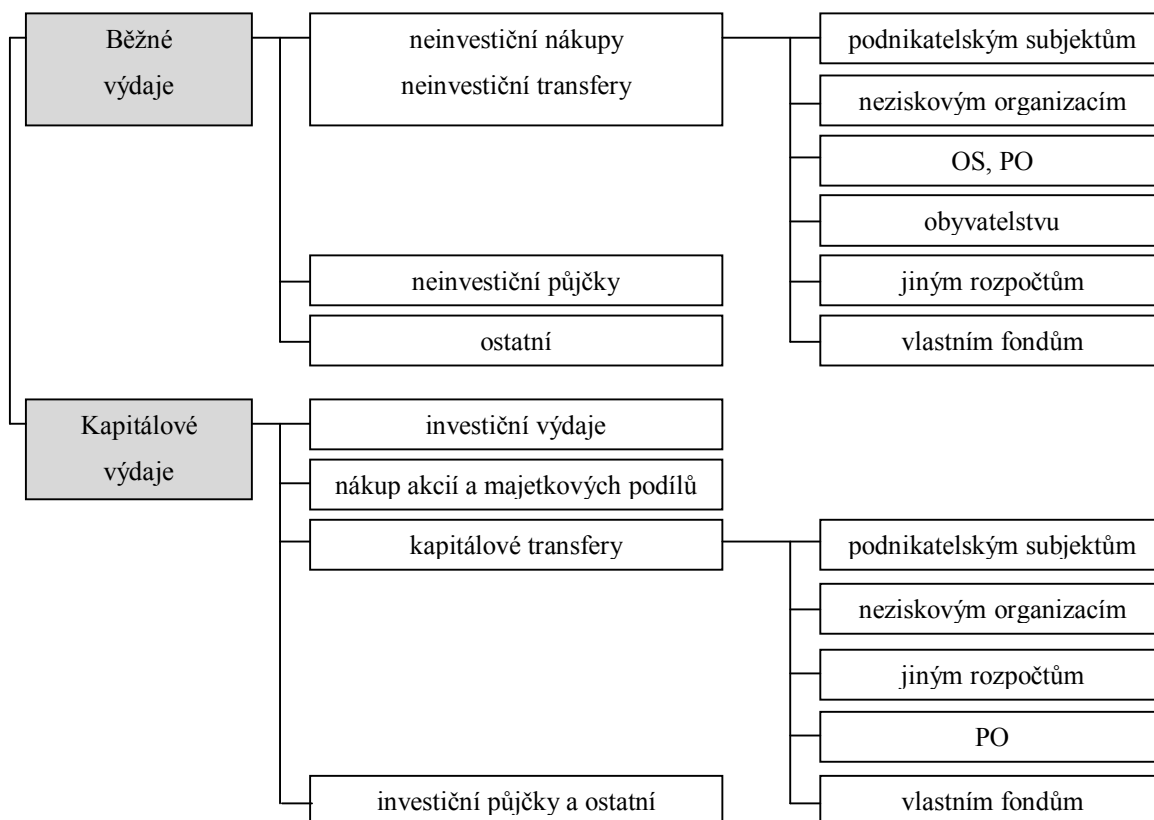
- Podle funkcí veřejných financí: alokační, redistribuční a stabilizační.
- Podle rozpočtového plánování: plánované (plánovatelné) a neplánované.

2.5.1 Běžné výdaje

Z **běžných výdajů** se financují běžné, pravidelně se opakující potřeby v rámci jednoho rozpočtového období. Tyto výdaje jsou součástí běžné části rozpočtu.

2.5.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou výdaje sloužící k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb, a to investičních, které přesahují jedno rozpočtové období. Jsou zpravidla jednorázové.

Obr. 4. Výdaje obecního rozpočtu (obecné schéma), Zdroj: Vlastní zpracování (Peková, J., 2004, str. 334)

3 ROZPOČTOVÁ SKLADBA

Rozpočtová skladba představuje jednotný způsob třídění příjmů a výdajů, které je platné pro celou soustavu veřejných rozpočtů v ČR. Rozpočtová skladba umožňuje zajistit komplexní pohled na finanční hospodaření jednotlivých složek státu a informovat tak o jejich rozpočtovém hospodaření.

3.1 Třídění rozpočtové skladby

Rozpočtová skladba (Tomancová, 2009) je prioritním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Jednotným postupem podle tohoto klasifikačního prostředku je umožněno srovnatelné sledování příjmů, výdajů, salda hospodaření a jeho financování v soustavě veřejných rozpočtů České republiky. Třídění příjmů a výdajů podle závazné rozpočtové skladby respektuje základní principy.

Rozpočtová skladba v ČR využívá třídění příjmů a výdajů z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního.

3.1.1 Odpovědnostní (kapitolní) třídění

Toto třídění je v ČR povinné pouze u státního rozpočtu. Z vyhlášky č. 323 o rozpočtové skladbě víme, že toto členění využívá dělení do kapitol, které vyjadřuje odpovědnost správců kapitol. V současné době je 42 kapitol státního rozpočtu. Pro územní samosprávu je toto třídění nepovinné.

3.1.2 Druhové třídění

Peková, Pilný a Jetmar (2008) ve své publikaci uvádí o druhovém třídění příjmů a výdajů, že umožňuje propojení s účetnictvím. Je důležité z hlediska rozpočtové politiky. Podle autorů je základem třídění v celé rozpočtové soustavě a týká se všech peněžních operací, které třídí do tří základních okruhů: příjmy, výdaje a tzv. financování.

Rozpočtová skladba ve svém druhovém **členění příjmů** využívá tyto čtyři třídy:

Třída 1 - Daňové příjmy,

Třída 2 - Nedaňové příjmy,

Třída 3 - Kapitálové příjmy,

Třída 4 - Přijaté dotace.

Výdaje můžeme v rámci rozpočtové skladby začlenit do následujících tříd:

Třída 5 – Běžné výdaje,

Třída 6 – Kapitálové výdaje.

Třída 8 – Financování – tato třída má zvláštní postavení. Jedná se o operace, které zabezpečují financování schodku hospodaření nebo využití přebytku hospodaření.

3.1.3 Odvětvové třídění

Z hlediska odvětvového se třídí příjmy a výdaje podle odvětví. Vyhláška č. 323 říká, že výdaje se z tohoto hlediska třídí všechny, z příjmů jen nedaňové a kapitálové příjmy obcí, krajů a dobrovolných spolků obcí s výjimkou příjmů ze splátek půjčených prostředků. Podle tohoto třídění můžeme odvětví členit na jednotlivé skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy. V následující tabulce je znázorněn přehled jednotlivých skupin odvětvového třídění.

Tab. 1. Členění skupin odvětvového třídění příjmů a výdajů

Skupina	Odvětví
1.	Zemědělství a lesní hospodářství
2.	Průmysl a ostatní odvětví hospodářství
3.	Služby pro obyvatelstvo
4.	Sociální věci a politika zaměstnanosti
5.	Bezpečnost státu a právní ochrana
6.	Všeobecná veřejná správa a služby

Zdroj: *Vlastní zpracování (příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb. o Rozpočtové skladbě)*

3.1.4 Konsolidační třídění

Rozpočtová skladba upravuje i tzv. konsolidační třídění. Základním prvkem tohoto třídění jsou tzv. záznamové položky. Třídí výdaje vynakládané uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů a příjmy vznikající uvnitř této soustavy. Hlavním smyslem konsolidace je očistit údaje rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky, za kterou se operace sledují.

4 FINANČNÍ ANALÝZA

Existuje spousta definic finanční analýzy. Knápková, Pavelková (2010) a Růčková (2009) se shodují, že finanční analýza slouží k celkovému zhodnocení finanční situace podniku. Představuje systematický rozbor všech získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech. Finanční analýzy v sobě zahrnují hodnocení firemní minulosti, současnosti a předpovídání budoucnosti resp. budoucí finanční situace. Napomáhá k odhalení nedostatků týkajících se oblasti ziskovosti, kapitálové struktury, efektivního využívání aktiv, schopnosti splácet své závazky a zároveň analýza poskytuje celou řadu dalších významných informací.

Hlavním smyslem finanční analýzy je podle autorek zhodnocení finanční situace podniku a připravit podklady pro kvalitní rozhodování o fungování podniku.

4.1 Finanční analýza územních samosprávných celků

Tak jako je finanční analýza důležitá pro podnikatelský sektor, stejně tak ji můžeme využít v případě municipální sféry. Existují však určitá specifika finanční analýzy ve veřejném sektoru. I pro územní samosprávy je finanční analýza významným nástrojem řízení. Pomocí finanční analýzy jsme schopni zjistit, nejen to, jakým způsobem jsme hospodařili v minulosti a jakými vlivy jsou výsledky ovlivněny, ale také pomocí ní můžeme ovlivnit budoucnost, a to tím, že právě analýza odhalí veškerá pozitiva i negativa hospodaření. Finanční analýza nám tedy ukáže jakým směrem se ubírat, které negativní vlivy odstranit a které pozitivně působící vlivy podpořit. Analýza bývá většinou zakončena zpracováním závěrečné zprávy s doporučeními, jakou finanční strategii zvolit v následujícím období.

4.1.1 Zdroje informací pro finanční analýzu

Proto, abychom byly schopni vypracovat kvalitní, vypovídající a nezkreslenou finanční analýzu, potřebujeme získat důvěryhodná data. Zpracovávané informace by měly být nejen kvalitní ale i komplexní. Za základní zdroj dat pro finanční analýzu jsou považovány především účetní výkazy podniku (obce) – rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow a příloha k účetní závěrce. Nasnadě jsou určité i další možnosti získání informací např. ze zpráv samotného vrcholového vedení podniku, ze zpráv vedoucích pracovníků či auditorů, z firemní statistiky, z komentářů odborného tisku, z nezávislých hodnocení a prognóz, z internetových zdrojů, ze statistiky, které poskytuje ČSÚ aj.

4.1.2 Hlavní oblasti finanční analýzy územních samosprávných celků

Finanční analýza územních samosprávných celků se podle Pekové (2004) skládá z několika hlavních částí:

- běžné hospodaření,
- investiční činnost a její financování,
- hospodaření s majetkem.

Součástí každé finanční analýzy by měla být také analýza zaměřující se na poznání slabých a silných stránek, jež se týkají fungování a vnitřní situace v podniku, a analýza příležitostí a hrozeb, které vyjadřují možnosti či rizika úspěšného hospodaření, popř. rozvoje, přicházející z okolí podniku. Takovýto rozbor a identifikace zmíněných ukazatelů je v praxi nazýván jako **SWOT analýza**.

4.2 Ukazatele finanční analýzy územních samosprávných celků

Nejdůležitějším bodem analýzy obce je analýza majetkové a finanční struktury. Při této analýze využíváme dva nástroje, analýzu trendů (horizontální analýza) a procentní rozbor jednotlivých dílčích položek rozvahy (vertikální analýzy).

4.2.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza má za úkol porovnat změny jednotlivých položek obsažených ve výkazech, které v čase probíhají (Knápková a Pavelková, 2010). Změny můžou být vyjádřeny několika způsoby:

- Absolutně, tj. jako rozdíl mezi hodnotami položky ve dvou po sobě následujících obdobích:

$$\text{Absolutní změna} = \text{Ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1} \quad (1)$$

- Relativně, tedy procentuálně – jako podíl absolutní změny na zvolené základně, zpravidla hodnotě minulého období:

$$\% \text{ změna} = \frac{\text{Absolutní změna} \times 100}{\text{Ukazatel}_{t-1}} \quad (2)$$

4.2.2 Vertikální analýza

Při vertikální analýze jsou posuzovány jednotlivé části majetku, tzn. struktura aktiv a pasiv. Z této analýzy je zřejmé, jakým způsobem se jednotlivé složky aktiv a pasiv podílí na daném celku. Jedná se o procentuální vyjádření podílu dílčí položky ke zvolené základně, která tvoří 100%. Při výpočtu % podílu postupujeme následujícím způsobem:

$$\text{Podíl položky } P_i = \frac{B_i}{\sum B_i} \times 100 \quad (3)$$

Kde P_i je podíl i -té položky (v %),

B_i – velikost i -té položky,

$\sum B_i$ – souhrn položek (souhrnná položka)

i – pořadové číslo položek v intervalu 0- n (kde n je počet položek).

Vertikální a horizontální analýzu lze uplatnit i pro účely kontroly plnění rozpočtu, kdy vztah mezi skutečnými a rozpočtovanými údaji bude charakterizován jejich podílem na rozpočtovaných a skutečných hodnotách (obdoba vertikální analýzy), popř. bude skutečnost vyjádřena jako podíl na rozpočtované výši (obdoba horizontální analýzy). (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 93)

4.2.3 Poměrové ukazatele finanční analýzy

Poměrové ukazatele jsou základním nástrojem finanční analýzy. V případě analýzy územních samosprávných celků se praxe zaměřuje především na hodnocení likvidity a zadluženosti, a to za použití následujících ukazatelů.

Likvidita

Likvidita vyjadřuje schopnost podniku dostát svým závazkům. Ukazatelé likvidity poměrují různě likvidní majetek s krátkodobými závazky. Do čitatele vkládáme majetek s takovou likvidností, podle toho jakou míru jistoty požadujeme. V případě pouhého ujištění, že je podnik schopen splácet své závazky, může čítec obsahovat např. celková oběžná aktiva. V případě, že chceme mít úplnou jistotu o likvidnosti podniku, dosadíme do čitatele např. hotovostní peníze.

Likviditu podniku lze hodnotit pomocí následujících tří ukazatelů:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (4)$$

Ukazatel **běžné likvidity** je poměrem celkových oběžných aktiv ke krátkodobým závazkům. Udává tedy, kolikrát pokývají oběžná aktiva krátkodobé závazky obce. Hodnota tohoto ukazatele by měla nabývat hodnot 1,5 – 2,5.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžný majetek} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (5)$$

Ukazatel **pohotové likvidity** poměřuje oproti běžné likviditě více likvidní majetek, tedy oběžný majetek očištěn od zásoby, opět ke krátkodobým závazkům (Kislingerová a Hnilica, 2008). Ukazatel by měl nabývat hodnot v rozmezí od 1 do 1,5. Při poměru menším než 1 musí podnik spoléhat na získávání finančních prostředků z méně likvidního majetku, např. prodejem zásob.

$$\text{Peněžní likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finanční majetek}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (6)$$

Ukazatel **peněžní likvidity** by měl nabývat hodnot v rozmezí od 0,2 do 0,5. Poměřuje nejlikvidnější majetek společnosti, tedy krátkodobý finanční, jež je složen z cenin, peněz na běžném účtu a v pokladně. Vysoké hodnoty ukazatele svědčí o neefektivním využití finančních prostředků.

Ukazatele finanční struktury

Ukazatele finanční struktury (zadluženosti) vyjadřují, jak si na tom společnost stojí v případě využívání cizích zdrojů. Podle Otrusinové a Kubičkové (2011) lze rozlišovat ukazatele zadluženosti a ukazatele dluhové schopnosti.

Ukazatele zadluženosti vyjadřují podíl cizích zdrojů ke zvolené základně.

- **Ukazatel věřitelského rizika**

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková pasiva (aktiva)}} \times 100 \quad (7)$$

Ukazatel věřitelského rizika poměřuje cizí zdroje se zdroji celkovými. Pomocí tohoto ukazatele můžeme posoudit finanční strukturu podniku z dlouhodobého hlediska. Doporučená hodnota se pohybuje mezi 30 a 60%.

- **Ukazatel samofinancování**

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková pasiva (aktiva)}} \times 100 \quad (8)$$

Ukazatel samofinancování udává, jak velký je podíl vlastních zdrojů na zdrojích celkových. Tento ukazatel je doplňkovým výpočtem k ukazateli věřitelského rizika.

Ukazatele dluhové schopnosti měří schopnost podniku hradit náklady vzniklé v důsledku využívání cizích zdrojů.

- **Ukazatel autarkie**

$$\text{Ukazatel autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady na hlavní činnost}} \times 100 \quad (9)$$

Tento ukazatel je ukazatelem využívaným pouze v municipální sféře. Vyjadřuje, do jaké míry je municipální jednotka soběstačná z hlediska krytí nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů.

- **Stav kapitalizace**

$$\text{Stav kapitalizace} = \frac{\text{Vlastní kapitál} + \text{dlouhodobé závazky}}{\text{Stálá aktiva}} \times 100 \quad (10)$$

Platí zde zlaté pravidlo financování: Dlouhodobý majetek by měl být kryt dlouhodobými zdroji. Při výsledku nižším než 1 musí podnik kryt část svého dlouhodobého majetku krátkodobými zdroji a může mít problémy s úhradou svých závazků. Podnik je podkapitalizován. Při vysokém poměru je sice podnik finančně stabilní, ale drahými dlouhodobými zdroji financuje příliš velkou část krátkodobého majetku – podnik je překapitalizován.

- **Dluhová služba**

Ukazatel dluhové služby také informuje o zadluženosti obce. Poměruje dluhovou službu (DS) s dluhovou základnou.

$$\text{Ukazatel dluhové služby} = \frac{\text{Dluhová služba}}{\text{Dluhová základna}} \times 100 \quad (11)$$

Vláda České republiky přijala dne 14. dubna 2004 usnesení č. 346 o Regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby. Těm obcím, které překročí stanovenou výši 30 % ukazatele dluhové služby, může být uložena sankce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MĚSTO DUBŇANY

Dubňany jsou malým městem ležícím na jihu Moravy. Obec je vzdálená přibližně 9 km od slovenských hranic a asi 5 km od okresního města Hodonín a sousedí s obcemi Ratíškovice, Milotice, Svatobořice - Mistřín a Mutěnice.

Město je obklopeno lesním komplexem zvaným Doubrava. Stinná Doubrava láká nejenom k romantickým procházkám, ale je také rájem houbařů, myslivců a milovníků přírodních krás. Národopisně jsou součástí Moravského Slovácka a to částí zvané kyjovské Dolňácko. Město má spoustu tradic, lidového umění a obyčejů, které zůstávají stále velmi aktivními.

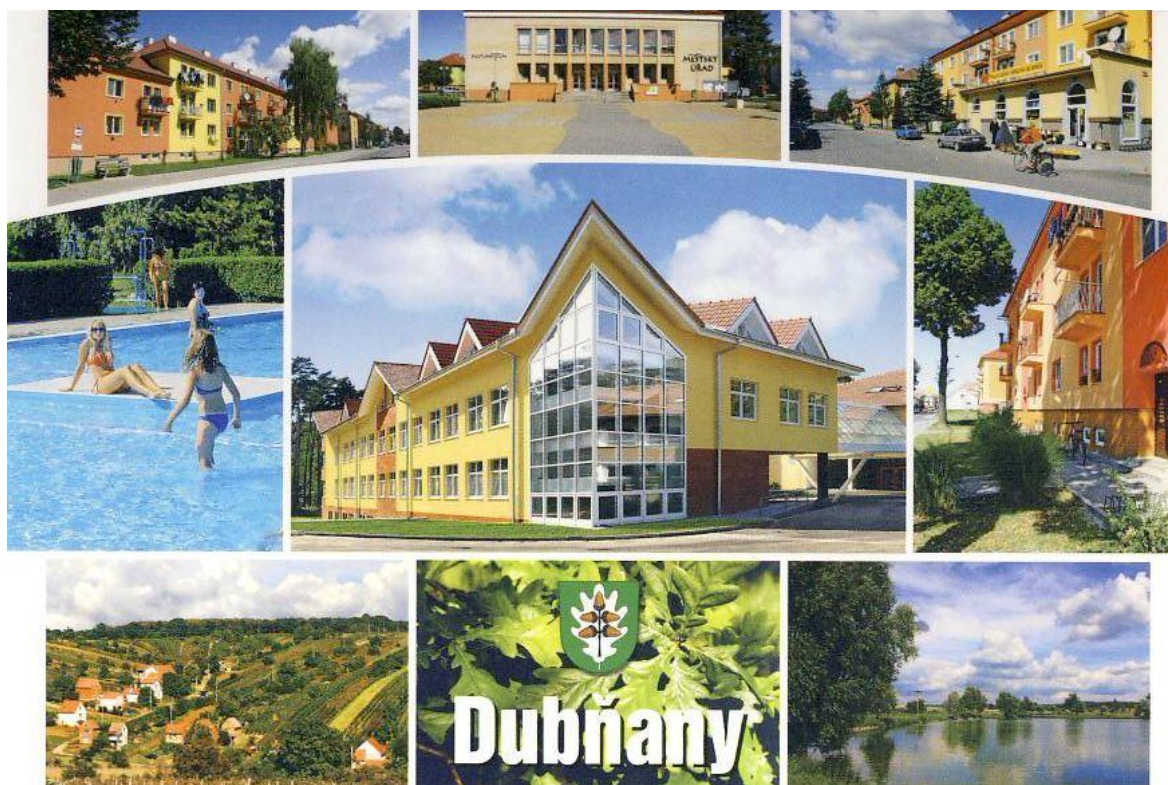
V současné době žije ve městě přibližně 6700 obyvatel a katastr zaujímá plochu 2700 ha. Dubňany mají ve znaku: na zeleném štítě svisle stojící bílý laločnatý list dubu, na němž leží dubová ratolest se souměrně rozloženými pěti žaludy hnědé barvy.

5.1 Historie města Dubňany

První historicky doloženou osadou na území dnešního města je farní osada Jarohněvice (1222). První písemná zpráva o vsi Dubňany pochází z roku 1349, kde se v listině připomíná, že Čeněk z Lipého prodal Dubňany spolu s Jarohněvicemi a Mokronosy Smilovi z Letovic. Název Dubňany je odvozen podle nejstarších zpráv od Dubových lesů v Doubravě, o čemž svědčí obecní pečeť z roku 1613, kterou zdobí dubová větev se třemi žaludy.

Prvním zápisem v letopisech, který se týká velikosti obce, pochází z roku 1620, kdy kronikář v místní kronice uvádí, že obec má 86 domů s 560 obyvateli. Tento počet podle dochovaných zápisů se různě měnil, např. v období třicetileté války (1618-1648) žilo ve 14 domech jen 90 obyvatel, naproti tomu v roce 1819 je již uváděno 323 domů s 1328 obyvateli. Ke skutečnému rozvoji města však dochází po roce 1850, kdy se v oblasti Dubňan v hojně míře rozšiřuje sklářský průmysl (Horní huť v roce 1868, Dolní huť 1875), a hlavně hornictví (doly Jiříkovsko, Antonie, Rudolf, Marie a Pomoc boží v šedesátých a sedmdesátých letech 19. st.)

K největšímu rozvoji obce dochází s rozvojem hornické činnosti v letech 1950 - 1980. V roce 1960 je dokončeno sídliště Lignit, kdy se do obce stěhuje množství horníků z bližšího i vzdálenějšího okolí. Dnem 1. 7. 1964 se Dubňany stávají městem. V této době (v roce 1962) dosahují Dubňany nejvyššího počtu obyvatel, a to 7 097.

Obr. 5. Pohlednice města Dubňany, Zdroj: Město Dubňany, © 2012

5.2 Současnost města Dubňany

Město Dubňany se v posledních letech změnilo k nepoznání. Za totální přeměnu mohou rozsáhlé rekonstrukce např. budovy městského úřadu, základní umělecké školy a zdravotního střediska, či výstavby nových budov patřících městu (budova pošty, nová budova školy, sportcentrum Želva aj.). Mezi základní občanskou vybavenost patří kostel sv. Josefa, hřbitov, budova městského úřadu, který zároveň plní funkci kulturního domu, hasičská zbrojnice, pošta, základní škola (ZŠ), základní umělecká škola, dvě mateřské školy, zdravotní středisko, sportovní areál, dětské hřiště, školní klub, koupaliště, tenisové kurty, zdravotní středisko. V obci je množství hostinců a restaurací, obchodů s potravinami i smíšeným zbožím i řada provozoven služeb. Dále město pro své občany provozuje knihovnu, městskou policii, školní jídelnu, sběrný dvůr a zřizuje příspěvkovou organizaci TS DUKOS Dubňany.

Kulturní život obce je velmi bohatý. Mezi nejvýznamnější akce pořádané v Dubňanech patří bezpochyby přehlídka dechových hudeb Pod slováckým vinohradem, každoročně pořádaný burčákový pochod, košť pálenek a vína nebo oslavy výročí založení Dubňan.

Organizační struktura města je uvedena v příloze práce (PI).

Tab. 2. Vybrané demografické údaje města Dubňany

	2006	2007	2008	2009	2010
Stav obyvatel (k 31.12)	6 552	6 533	6 514	6 509	6 574
Průměrný věk	39,8	40	40,6	40,9	41,2
Živě narození	54	66	52	66	50
Zemřelí	76	71	45	65	84
Přistěhovalí	67	71	87	71	72
Vystěhovalí	100	85	113	77	73
Celkový přírůstek	-55	-19	-19	-5	-35

Zdroj: Vlastní zpracování (ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR [online])

5.2.1 SWOT analýza města Dubňany

V následující tabulce je vypracována SWOT analýza, která identifikuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s kvalitním fungováním a rozvojem města Dubňany.

Tab. 3. SWOT analýza města Dubňany

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Příznivé klimatické podmínky pro zemědělství, výborná občanská vybavenost, infrastruktura, dopravní dostupnost, sportovní i kulturní vyžití, zařazení města do mikroregionu Hodonínsko, atraktivní okolní krajina vhodná pro cestovní ruch, stabilní vedení města.</p>	<p>Nedostatek volného místa pro novou výstavbu, město není napojeno na železniční trať, zvyšování nezaměstnanosti, absence bezbariérových přístupů pro občany se sníženou mobilitou, nedostatečná motivace k nakládání s odpady, tvorba černých skládek.</p>
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<p>Tvorba nových pracovních příležitostí, rozvoj cestovního ruchu a turismu, rozvoj malého a středního podnikání, napojení obce na síť cyklostezek, aktivní propagace obce, rozšíření ploch veřejné zeleně, využití zahraničních a národních fondů pro rozvoj města.</p>	<p>Emigrace mladých a kvalifikovaných lidí, vysoká hodnota úmrtnosti, stárnutí populace, zvýšená kriminalita, omezené množství pracovních příležitostí, krach významných podnikatelů, dodržování podmínek nutných pro poskytnutí dotací z fondů EU.</p>

Zdroj: Vlastní zpracování

6 ANALÝZA AKTIV A PASIV MĚSTA DUBŇANY

Analýza aktiv a pasiv je v mé práci rozdělena do dvou velkých podkapitol, analýzy aktiv a analýzy pasiv. Tyto analýzy obsahují pouze souhrnné položky z důvodu omezeného rozsahu práce. V případě zájmu je možno vyhledat podrobné členění a hodnoty jednotlivých rozvahových položek v příloze (PII).

Dále je nutno podotknout, že v roce 2010 vešla v platnost novela Zákona o účetnictví, díky čemuž se některé rozvahové položky roku 2010 výrazně liší od předchozích let. Kvůli lepší vypovídací schopnosti a možnosti porovnání v časové řadě jsem ve všech možných případech provedla přepočty rozvahy roku 2010, tak aby se položky shodovaly s rozvahou let minulých.

6.1 Analýza aktiv

V následující části práce je vypracována vertikální a horizontální analýza aktiv. Údaje, které znázorňují vývoj jednotlivých aktivních položek v čase, jejich procentuální změny, ale také podíl jednotlivých položek na položkách celkových, jsou uspořádány do přehledných tabulek.

Tab. 4. *Struktura aktiv a vertikální analýza aktiv v letech 2006 – 2010 (v Kč)*

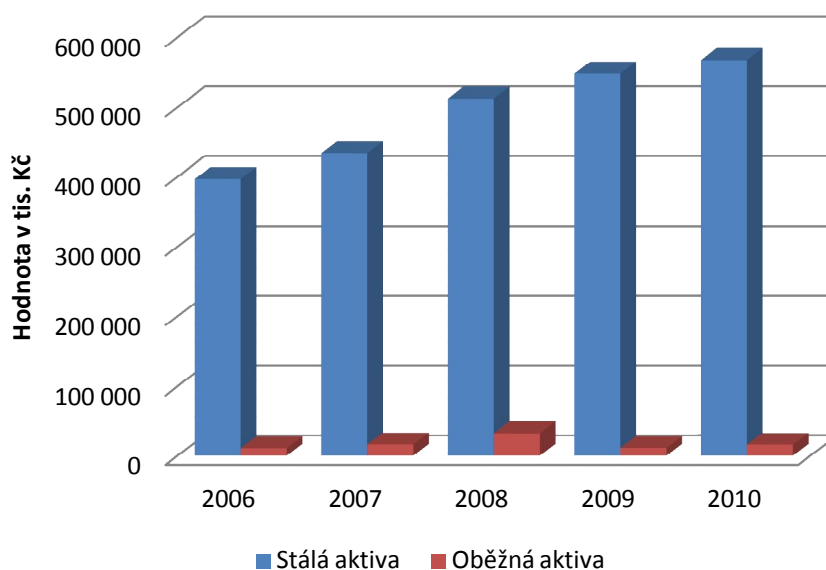
	2006	2007	2008	2009	2010
Stálá aktiva	397 025 389	434 075 244	512 738 953	548 788 391	568 030 585
Podíl v %	97,3	96,3	94,1	98	97,1
Oběžná aktiva	11 021 859	16 561 699	32 752 445	11 305 270	16 285 911
Podíl v %	2,7	3,7	6	2	2,9
Aktiva celkem	408 047 248	450 636 938	545 491 398	560 093 662	568 030 585
Podíl v %	100	100	100	100	100

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

V tabulce (Tab. 4.) jsou uvedeny hodnoty stálých, oběžných i celkových aktiv za sledované období. Můžeme si všimnout vzrůstajícího trendu stálých i celkových aktiv, který však není nijak radikální, pouze v roce 2008 stálá i celková aktiva zaznamenala větší nárůst oproti roku 2007, a to o 18% u stálých aktiv a o celých 21% u aktiv celkových. Oběžná aktiva (OA) v prvních dvou letech také rostou, v roce 2007 o 50% oproti roku 2006

a v roce 2008 stouply téměř na dvojnásobnou hodnotu roku 2007. V roce 2009 hodnota oběžných aktiv klesla o 21 447 175 Kč, což je pokles o 65% oproti roku 2008.

Stálá aktiva tvoří převážnou část majetku obce. Ve sledovaných letech jejich výše přesahuje vždy 94% z celkového objemu aktiv. Oproti tomu oběžná aktiva zaujímají zanedbatelnou část celkových aktiv, a to od 2 do 6%. Tyto rozdíly jsou velmi zřetelné v grafu (Graf 1.). Můžeme také vyzorovat, že vývoj jednotlivých aktiv v letech a jejich poměry jsou celkem stabilní.

Graf 1. Struktura aktiv v letech 2006 – 2010

6.1.1 Stálá aktiva

Stálá aktiva obce Dubňany tvoří dlouhodobý nehmotný (DNM), dlouhodobý hmotný (DHM) a dlouhodobý finanční majetek (DFM) v ceně vyšší než 40 000 Kč a s dobou použitelnosti delší než 1 rok.

Tab. 5. Majetková struktura stálých aktiv (v Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Stálá aktiva	397 025 389	434 075 244	512 738 953	548 788 391	568 030 585
DNM	903 747	1 079 317	1 103 701	1 139 645	416 876
DHM	369 832 642	406 706 427	485 346 252	523 574 746	527 253 798
DFM	26 289 000	26 289 000	26 289 000	24 074 000	24 074 000

Zdroj: Vlastní zpracování (ÚVO)

Tab. 6. Horizontální a vertikální analýza stálých aktiv (v %)

	2006	2007	2008	2009	2010	06/07	07/08	08/09	09/10
Stálá aktiva	100	100	100	100	100	9,3	18,1	7	3,5
DNM	0,23	0,25	0,22	0,21	0,08	19,4	2,3	3,3	63,4
DHM	93,2	93,7	94,7	95,4	92,8	10	19,3	7,9	0,7
DFM	6,6	6,1	5,2	4,4	4,3	0	0	8,4	0

Zdroj: Vlastní zpracování (ÚVO)

V rozvaze města najdeme pouze 3 položky, jež spadají do **dlouhodobého nehmotného majetku**, jedná se o software, jež zahrnuje např. software GORDIC pro účetní a jinou agendu a software pro zajištění vysílání kabelové televize, dále do dlouhodobého nehmotného majetku řadíme drobný dlouhodobý nehmotný majetek, jehož součástí je veškerý software do 60 tis. Kč, a ostatní dlouhodobý nehmotný majetek. Jak můžeme vidět v tabulce (Tab. 6.) dlouhodobý nehmotný majetek má ve sledovaném období rostoucí charakter. Pouze v roce 2010 poklesl o 63% oproti roku předcházejícímu. Tento pokles je možno vysvětlit již zmiňovanou novelou zákona. Při přechodu na nový systém účetnictví bylo obcím doporučeno vynulovat některé účty. V roce 2010 se již tedy na software a na drobný nehmotný majetek díváme jako na opotřebovaný. Podíl DNM na stálých aktivech představuje nepatrnou část.

Dlouhodobý hmotný majetek obce představuje převážnou část (vždy více jako 92%) všech stálých aktiv. Je tvořen pozemky, stavbami, samostatnými movitými věci, drobným a nedokončeným dlouhodobým majetkem. V tabulce vidíme, že tento majetek ve sledovaném období roste, v letech 2006 – 2009 o 8 až 19%. Změny v uvedených položkách jsou především zapříčiněny změnami v položce nedokončený hmotný majetek. Důvodem nárůstu v této položce bylo započetí stavby nového pavilonu ZŠ. Stavby a pozemky jsou v čase velmi stabilní, pouze v roce 2008 došlo k velkému nárůstu v hodnotě staveb, díky zařazení do užívání již zmiňovanou novou budovu základní školy.

Dlouhodobý finanční majetek je v obci tvořen majetkovými účastmi v osobách s rozhodujícím vlivem a ostatním dlouhodobým finančním majetkem. Nepředstavuje významnou část stálých aktiv, jeho podíl se pohybuje v rozmezí od 4 do 6%. V letech 2006 – 2008 je hodnota DFM v Kč naprosto totožná. V roce 2009 došlo k poklesu o téměř 30%

z důvodu ztráty majetkové účasti ve společnosti TS Dukos, s. r. o. v hodnotě 2 215 000. Tento stav trvá i v roce 2010.

6.1.2 Oběžná aktiva

Jak již bylo řečeno, oběžná aktiva nezaujímají velkou část celkových aktiv. Skládají se především ze zásob, pohledávek, krátkodobého finančního majetku, účtů rozpočtového hospodaření (ÚRH) a přechodných účtů aktivních, jež se v mojí analýze nevyskytují z důvodu velmi nízkých hodnot.

Tab. 7. Majetková struktura oběžných aktiv (v Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Oběžná aktiva	11 021 859	16 561 699	32 752 445	11 305 270	16 285 911
Zásoby	264 288	281 957	359 772	420 110	469 744
Pohledávky	4 136 331	5 440 689	5 977 039	6 999 823	6 252 846
Finanční majetek	943 651	2 261 514	3 080 968	3 708 291	2 724 777
ÚRH	5 677 379	8 577 533	23 334 244	175 216	6 780 945

Zdroj: Vlastní zpracování (ÚVO)

Tab. 8. Horizontální a vertikální analýza oběžných aktiv (v %)

	2006	2007	2008	2009	2010	06/07	07/08	08/09	09/10
OA	100	100	100	100	100	50,3	97,8	65,5	44,1
Zásoby	2,4	1,7	1,1	3,7	2,9	6,6	27,6	16,8	11,8
Pohledávky	37,5	32,9	18,3	61,9	38,4	31,5	9,9	17,1	10,7
Finanční majetek	8,6	13,7	9,4	32,8	16,7	140	36,2	20,4	26,5
ÚRH	51,5	51,8	71,3	1,6	41,6	51,1	172	99,3	3 770

Zdroj: Vlastní zpracování (ÚVO)

Zásoby města představuje především materiál na skladě. Tato položka obsahuje hasičské stejnokroje a oblečení, které je pořizováno každý rok v hodnotě odpovídající cca 50 tis. Kč. V letech 2006 a 2007 se však v rozvaze obce objevuje i položka zboží na skladě. Z tabulky vyplývá, že zásoby mají v čase rostoucí charakter a nezaujímají velký % podíl na oběžných aktivech.

Pohledávky města tvoří společně s účty rozpočtového hospodaření největší položky na oběžných aktivech. Z rozvahy můžeme vyčíst následující skupiny pohledávek: pohledávky za odběrateli, poskytnuté provozní zálohy, pohledávky za rozpočtové příjmy, nároky na dotaze ze státního rozpočtu nebo od jiných územních samosprávných celků, pohledávky za zaměstnanci a jiné pohledávky. Pohledávky mají v letech 2006 – 2009 rostoucí trend. Největší nárůst byl zaznamenán mezi roky 2006 a 2007 a to o 31%. Tento nárůst byl způsoben vystavením faktur nájemníkům obecních bytů k zaplacení starých nájmů. V roce 2010 došlo k poklesu pohledávek o téměř 11% z důvodu snížení poskytnutých provozních záloh a také díky částečnému uhrazení faktur nájemníky.

Finanční majetek obce se skládá pouze z finančních prostředků na běžných účtech, které město zřídilo pro zajištění platebního styku při provozování své činnosti, mimo účtů rozpočtového hospodaření. Konkrétně se jedná o účet depozitní, běžný účet prostředků hospodářské činnosti a účet cizích prostředků, které město spravovalo pro čtyřdomky. Stejně tak jako pohledávky i finanční majetek v letech 2006 – 2009 roste. V roce 2007 se vyšplhal na hodnotu o 140% vyšší než v roce předchozím, k čemuž došlo díky vzniku hospodářské činnosti města k 1. 1. 2007. Do této doby tuto činnost zajišťoval Dukos Dubňany s.r.o., který byl k 30. 6. 2007 zrušen. V roce 2010 byl zaznamenán trend opačný, pokles o 26,5% z důvodu změny Zákona o účetnictví. Tato spočívala ve změně účtování mezd, kdy do roku 2010 byly mzdy za prosinec daného roku zpracovávány již v prosinci, ale vypláceny byly v řádném výplatním termínu, tedy v lednu. Aby se mohly vykázat jako výdaj běžného roku, celý objem vyplácených mezd včetně odvodů se uváděl na depozitní účet. Od roku 2010 se i poslední měsíc roku zpracovává až v následujícím roce a do prosince běžného roku se účtuje pouze předpis mezd a skutečná výplata probíhá v lednu.

Účty rozpočtového hospodaření představují ve většině let sledovaného období největší část na celkových oběžných aktivech. V roce 2009 tato položka tvořila pouze 1,6% z oběžných aktiv. Toto radikální snížení bylo způsobenou snížením prostředků na základním běžném účtu. Veškeré možné prostředky z tohoto účtu byly vynaloženy na výstavbu školního pavilonu.

6.2 Analýza pasiv

V následující části práce jsou analyzovány pomocí vertikální a horizontální analýzy jednotlivé položky pasiv.

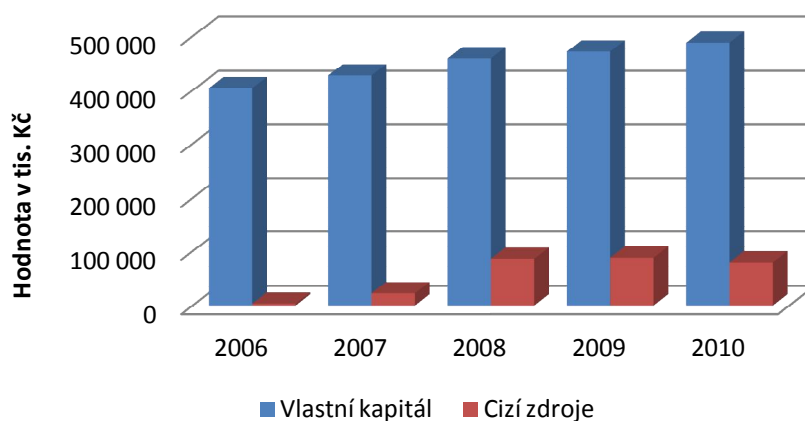
Pasiva každého subjektu jsou tvořeny dvěma celky, a to vlastním kapitálem (VK) a cizími zdroji krytí. Vlastní kapitál města Dubňany má vzrůstající trend. Nejedná se však o nijak zásadní navyšování. Za celé sledované období stoupl vlastní kapitál na hodnotě o 20%. Oproti tomu cizí zdroje se v prvních letech sledovaného období nezdají nikterak stabilní. V roce 2007 byla jejich hodnota z předcházejícího roku překročena více než 5,5x a v roce 2008 dosáhly cizí zdroje téměř čtyřnásobku hodnoty z roku 2007.

Tab. 9. *Struktura pasiv (v Kč) a vertikální analýza pasiv v letech 2006 – 2010 (v %)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Vlastní kapitál	404 551 345	428 011 589	459 318 468	472 007 404	488 266 604
Podíl v %	99,1	95	84,2	84,3	86
Cizí zdroje	3 495 903	22 625 349	86 172 931	88 086 258	79 763 981
Podíl v %	0,9	5	15,8	15,7	14
Pasiva celkem	408 047 248	450 636 938	545 491 399	560 093 662	568 030 585
Podíl v %	100	100	100	100	100

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

Z tabulky (Tab. 9.) můžeme vyčíst podíly vlastního kapitálu a cizích zdrojů na celkových pasivech. Majetek obce je kryt převážně z vlastních zdrojů. Podíl vlastních zdrojů přesahuje 84% a více. V letech 2006 a 2007 byl téměř všechen majetek kryt vlastními zdroji. Oproti tomu cizí zdroje tvoří o poznání menší část pasiv. V prvních 2 letech sledovaného období můžeme mluvit o zanedbatelných hodnotách a v letech 2008 – 2010 o 14 – 15% krytí majetku cizími zdroji. V následujícím grafu (Graf 2.) jsou znázorněny markantní rozdíly mezi vlastními a cizími zdroji krytí.

Graf 2. *Struktura pasiv v letech 2006 – 2010*

6.2.1 Vlastní kapitál

Vlastní kapitál obce je složen z majetkových a zvláštních fondů (MaZ), peněžních a finančních fondů (FaP) a výsledku hospodaření (HV). Jednotlivé položky jsou analyzovány v následující části práce.

Tab. 10. *Finanční struktura vlastního kapitálu (v Kč)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Vlastní kapitál	404 551 345	428 011 589	459 318 468	472 007 404	488 266 604
MaZ fondy	397 298 870	417 613 228	434 244 079	470 696 845	477 925 762
FaP fondy	24 349	31 005	46 430	89 046	22 131
HV	7 228 127	10 367 357	25 027 959	1 836 598	10 318 711

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

Tab. 11. *Horizontální a vertikální analýza vlastního kapitálu (v %)*

	2006	2007	2008	2009	2010	06/07	07/08	08/09	09/10
VK	100	100	100	100	100	5,8	7,3	2,8	3,4
MaZ fondy	98,2	97,6	94,5	99,7	97,9	5,1	4	8,4	1,5
FaP fondy	0,01	0,07	0,01	0,02	0,01	27,3	49,8	91,8	75,2
HV	0,2	2,4	5,5	0,4	0,2	43,4	141,4	92,7	461,8

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Majetkové a zvláštní fondy tvoří největší položku vlastního kapitálu. Součástí této položky je fond dlouhodobého majetku a fond hospodářské činnosti. Podíl majetkových a zvláštních fondů na vlastním kapitálu se pohybuje v rozmezí od 94,5% do 99,7%. Tyto fondy mají v čase vzrůstající charakter, i když nerostou nijak radikálně. Nejvíce vzrostly v roce 2009 a to o 8,4% oproti roku 2008.

Souhrnná rozvahová položky **finanční a peněžní fondy** obsahuje v našem případě pouze položku peněžní fondy (popř. v roce 2010 – ostatní fondy). Tato položka představuje zanedbatelnou část vlastního kapitálu. Z tabulky (Tab. 11) můžeme vidět, že se nejedná ani o 1%. V případě města Dubňany sem spadá jen fond sociální, jehož výše je ovlivněna absolutní výší přidělu. V letech 2006 – 2009 položka těchto fondů rapidně roste, v roce 2008 vzrostla o téměř 50% a v roce 2009 se hodnota vyšplhala na téměř dvojnásobek hodnoty loňského roku. Tyto přírůstky jsou zaviněny zejména schválením zvýšení přidělu

z 2% na 3% z vyplácených hrubých mezd, a dále také navýšením počtu pracovníků k 1. 7. 2007 a nižším čerpáním fondu do roku 2009. V roce 2009 došlo k zvýšení čerpání přebytků z minulých let, proto byl zaznamenán úbytek o 66 915 Kč, což odpovídá 75%.

Hospodářský výsledek města ve sledovaném období vždy dosáhl kladné hodnoty. Velkou položkou, ze které se hospodářský výsledek skládá, tvoří nerozdělený zisk z minulých let.

6.2.2 Cizí kapitál

Cizí kapitál je druhou částí pasiv, kterou je kryt majetek obce. Jak již bylo zmíněno na začátku kapitoly 6.2, hodnota cizího kapitálu je podstatně menší než vlastní kapitál. V našem případě se cizí kapitál obce skládá z krátkodobých závazků (KZ), bankovních úvěrů (BÚ) a půjček a přechodných účtů pasivních.

Po novele zákona v roce 2010 z rozvahy obcí zmizely položky bankovní úvěry a půjčky a přechodné účty pasivní. Hodnota bankovních úvěrů a půjček byla rozdělena do krátkodobých závazků, pokud šlo o krátkodobou půjčku, v případě, že šlo o dlouhodobou půjčku či úvěr, připadla hodnota do položky dlouhodobé závazky. Přechodné účty pasivní se staly součástí krátkodobých závazků.

Tab. 12. *Finanční struktura cizího kapitálu (v Kč)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Cizí zdroje	3 495 903	22 625 349	86 172 931	88 086 258	79 763 981
KZ	3 495 903	8 593 935	6 138 449	6 437 367	4 608 829
BÚ a půjčky	0	14 031 414	80 000 000	80 878 595	74 365 000

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

Tab. 13. *Horizontální a vertikální analýza cizích zdrojů (v %)*

	2006	2007	2008	2009	2010	06/07	07/08	08/09	09/10
Cizí zdroje	100	100	100	100	100	547,2	280,9	2,2	9,5
KZ	100	38	7,1	7,3	5,8	145,8	28,6	4,9	28,4
BÚ a půjčky	0	62	92,9	92,7	93,3	-	470,2	1,1	8,1

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Krátkodobé závazky města jsou složeny z více druhů závazku. Nejdůležitějšími z nich jsou např. závazky vůči dodavatelům, přijaté zálohy, ostatní závazky, závazky k zaměstnancům a závazky ke státním institucím.

V tabulce (Tab. 13.) můžeme vidět, jakým způsobem se měnila hodnota krátkodobých závazků v Kč i podíl, jež tato položka představuje na celkové hodnotě cizích zdrojů. Závazky nejsou tak stabilní položkou rozvahy, jako ostatní aktiva či pasiva. V roce 2007 vzrostly o téměř 146% oproti roku 2006. Oproti tomu v roce 2008 byl zaznamenán pokles o 2 455 486 Kč, což je snížení o 29% oproti roku 2007. V roce 2009 krátkodobé závazky opět nepatrně vzrostly proti roku 2008 a v roce 2010 naopak poklesly o 28% proti roku 2009. Krátkodobé závazky města ovlivňuje především výše daně z příjmu za obec. Do roku 2009 město prodávalo hodně nemovitý majetek (především pozemky), z čehož plyne vysoká daňová povinnost. Od roku 2010 nedochází k prodeji městského majetku v takové míře, díky čemuž jsou závazky podstatně nižší. Dále výši krátkodobých závazků ovlivňuje výše předpisu úhrad služeb a energií vůči nájemníkům městských bytů, které budou zúčtovány v následujícím období.

Bankovní úvěry a půjčky jsou nezastupitelnou položkou v pasivech města. Z tabulky (Tab. 13.) jsou patrné podíly, jak se BÚ a půjčky spolupodílí na cizích zdrojích. Tyto podíly jsou vysoké, v roce 2006 přesahuje 60% všech cizích zdrojů a v letech 2008 – 2010 dokonce více než 90%. Výjimku tvoří rok 2006. V roce 2006 město nemělo žádný závazek takové druhu, od roku 2007 do roku 2009 tyto závazky stoupaly, v důsledku poskytnutí téměř 80 mil. úvěru městu na výstavbu nového školního pavilonu. V roce 2010 došlo k poklesu této položky oproti roku 2009 o 8% z důvodu úhrady předepsané splátky dlouhodobého úvěru.

7 ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBECNÍHO ROZPOČTU

Následující část práce je zaměřena na rozpočet obce, přesněji na jeho příjmy a výdaje v letech 2006 - 2010.

Tab. 14. *Vyrovnanost schváleného rozpočtu (v tis. Kč)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	56 751	60 710	72 474	91 196	61 395
Výdaje	56 751	60 710	133 474	100 976	61 395
Saldo	0	0	-61 000	-9 780	0

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

Jak můžeme vidět, rozpočet obce byl v letech 2006, 2007 a 2010 schválen jako vyrovnaný a v letech 2008 a 2009 jako schodkový. V prvním případě byla výše schodků 61 000 tis. Kč v roce 2009 už jen 9 780 Kč. V následující tabulce (Tab. 15) se přesvědčíme, že schválený rozpočet se často více či méně liší od skutečného.

Tab. 15. *Skutečné plnění rozpočtu (v tis. Kč)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	65 546,1	73 178,6	83 250	70 909	81 526
Výdaje	58 581,5	84 309,6	134 462	94 946	68 406
Saldo	6 964,6	-11 131	-51 212	-24 037	13 120

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

Na konci sledovaných let nám vyšly následující salda - v roce 2006 město dosáhlo přebytku v hodnotě 6 964,6 tis. Kč, v letech 2007 – 2009 město vykazovalo záporné hodnoty v saldu rozpočtu, což znamená, že rozpočty těchto let byly schodkové. V roce 2010 opět bylo dosaženo plusových hodnot, tedy přebytku, a to ve výši 13 120 tis. Kč.

7.1 Analýza rozpočtových příjmů

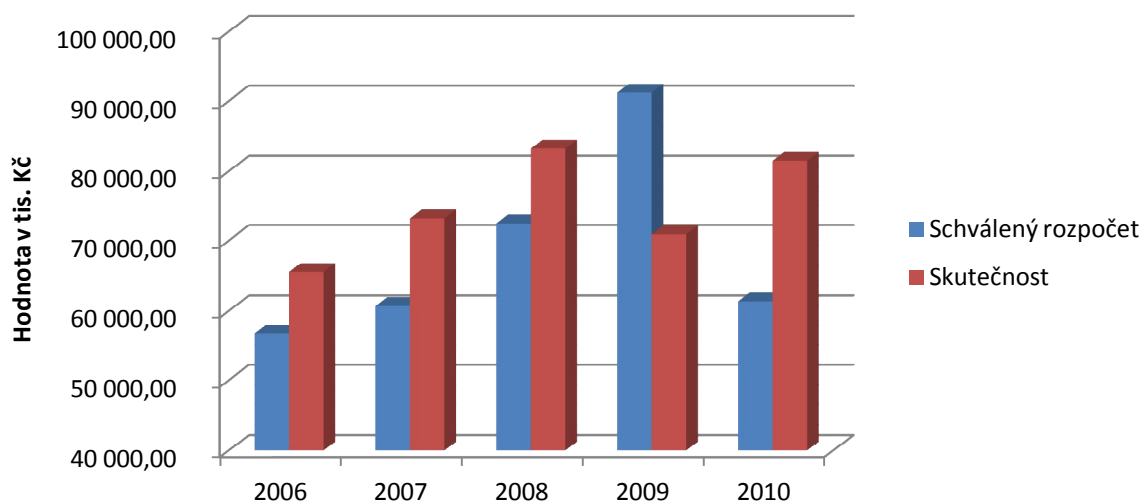
V úvodu této kapitoly je nejprve uvedena tabulka (Tab. 16.) plnění rozpočtu příjmů obce Dubňany v letech 2006 – 2010 a také graf (Graf 3.) pro lepší ilustraci údajů. Následně se zaměřuji na analýzu jednotlivých složek příjmů. Město Dubňany při sestavování rozpočtu příjmů využívá druhového členění rozpočtové skladby.

Tab. 16. *Plnění rozpočtovaných příjmů (v tis. Kč)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Schválený rozpočet	56 751	60 710	72 474	91 196	61 395
Upravený rozpočet	65 882,8	73 416,8	85 575	94 997,5	83 585,8
Skutečnost	65 546,1	73 178,6	83 250	70 909	81 526

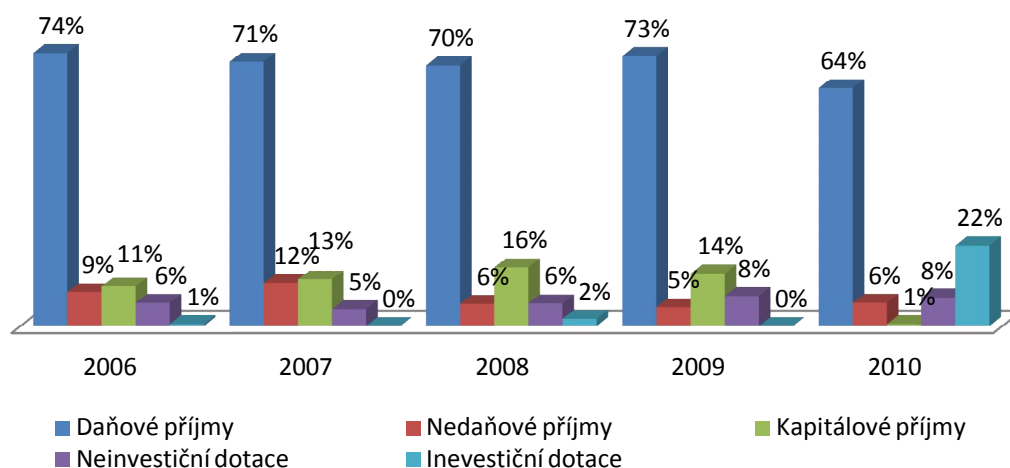
Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

V tabulce (Tab. 16) můžeme vidět původně schválenou výši příjmů a jejich průběžné změny, které se uzavírají na konci účetního období a představují skutečné příjmy města. Ve všech letech jsou schválené příjmy nižší než upravený rozpočet a v téměř všech letech je tomu tak i v případě skutečných příjmů. Z této skutečnosti plyne fakt, že město má tendenci své příjmy spíše podhodnocovat. Pouze v roce 2009 byly předpokládány vyšší příjmy, než ve skutečnosti jsou. V roce 2006 příjmy vzrostly o 15,5% schválené hodnoty, v roce 2007 o 20,5%, v roce 2008 o 15%, v roce 2009 příjmy klesly o 23% a v roce 2010 se opět částka příjmů zvýšila, a to o celých 32,7%. Důvody zvýšení příjmů popř. jejich poklesu jsou uvedeny dále v analýze jednotlivých druhů příjmů.

Graf 3. *Plnění rozpočtových příjmů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)*

Následující graf (Graf 4.) zobrazuje podíly jednotlivých druhů příjmů, z nichž se skládá celkový příjem obce. Z grafu je patrné, že v obci existuje 5 skupin příjmů: daňové, nedaňové, kapitálové příjmy, investiční a neinvestiční dotace, jejichž podrobnější analýzou se zabývá následující část práce. Také jsou pro ilustraci v grafu patrné změny a rozdíly u jednotlivých položek.

Graf 4. Podíl jednotlivých příjmů na příjmech celkových za rok 2006 - 2010 (v %)

Tab. 17. Plnění rozpočtu příjmů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	Rozpočet	2006	2007	2008	2009	2010
Daňové	Schválený	47 435	50 448	57 902	61 652	54 200
	Skutečný	48 207	52 133,2	58 501,2	51 605	52 204
Nedaňové	Schválený	6 909	8 349	3 665	3 675	2 495
	Skutečný	5 930,4	8 481	4 917	3 569	5 035,2
Kapitálové	Schválený	50	1 863	2 707	2 000	1 000
	Skutečný	7 003,8	3 321,4	13 197	10 082	435
Neinvestiční dotace	Schválený	2 317	1 863	8 200	4 369	3 700
	Skutečný	4 040,8	3 321,4	5 020,8	5 653	6 184,8
Investiční dotace	Schválený	0	0	0	19 500	0
	skutečný	364	0	1 614	0	17 664

Zdroj: Vlastní zpracování (ÚVO)

Daňové příjmy tvoří největší část celkových příjmů obce. V letech 2006 – 2008 došlo k navýšení schválených příjmů. V roce 2007 a 2008 byl tento nárůst zapříčiněn navýšením příjmů z titulu pořízení dlouhodobého hmotného majetku v předcházejícím roce. V roce 2007 dále došlo ke zvýšení místního poplatku za provozování výherních hracích automatů, a také se zvýšili příjmy za počet povolení k provozování těchto přístrojů.

Rozpočet **nedaňových příjmů** zaznamenal v roce 2006 pokles oproti schválenému rozpočtu o 14,2%. Tento pokles se týká příjmů z pronájmu majetku. Oproti tomu v roce 2007 příjmy vzrostly o 1,6%. Důvodem pro tento růst byly příjmy z náhodného provádění měření rychlosti městskou policií. V roce 2008 také došlo k nárůstu příjmů, díky úhradě vymo-

žených pohledávek z minulých období. V roce 2009 příjmy nepatrně klesly a v roce 2010 došlo k zásadnímu navýšení příjmů o 101% oproti schválenému rozpočtu díky přijetí darů na rekonstrukci školního klubu a vyššího nájemného městského majetku.

Kapitálové příjmy zaznamenaly v prvních čtyřech letech sledovaného období podstatné zvýšení oproti schváleným příjmům. Důvodem navýšení příjmů byl především prodej majetku města. V roce 2010 nastala opačná situace, tedy snížení skutečných příjmů proti schválenému rozpočtu o 56,5%, protože nedošlo k prodeji majetku města v předpokládaném objemu.

Ve všech letech sledovaného období došlo k navýšení **neinvestičních dotací**. Město obdrželo v letech 2006 – 2010 např. tyto dotace: na provoz městské knihovny, dotaci od kraje na zřízení pracoviště CZECH POINT, dotaci pro dobrovolné hasiče, na výkon státní správy, dotace na vybavení školní kuchyně a sběrného dvoru aj.

Město předpokládalo obdržení **investiční dotace** pouze v roce 2009. Tato dotace měla sloužit na realizaci projektu Sportovní centrum Želva. Propad příjmů byl způsobem právě nevyplacením této dotace od RR Jihovýchod. V roce 2006 město získalo dotaci na vybavení sběrného dvora lisem na papír. V roce 2008 je navýšení příjmů způsobeno získáním dotace od kraje na nákup lisovací jednotky na plasty na sběrný dvůr. V roce 2010 došlo k radikálnímu zvýšení příjmů z důvodů přijetí dotace na realizaci Sportovního centra Želva, na niž město nedosáhlo v roce 2009.

7.2 Analýza rozpočtových výdajů

V následující části budou analyzovány rozpočtové výdaje. Pro jejich podrobnější segmentaci město využívá odvětvového členění rozpočtové skladby.

Tab. 18. *Plnění rozpočtovaných výdajů (v tis. Kč)*

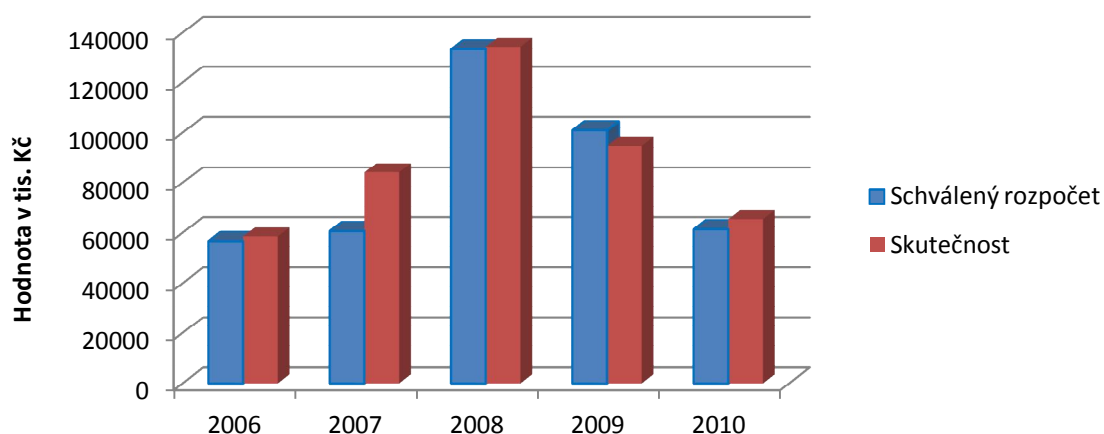
	2006	2007	2008	2009	2010
Schválený rozpočet	56 751	60 710	133 474	100 976	61 395
Upravený rozpočet	64 889,8	98 087,8	151 544	105 461,5	77 071,8
Skutečnost	58 581,5	84 309,6	134 462	94 946	65 406

Zdroj: *Vlastní zpracování (ÚVO)*

Ve všech letech sledovaného období schválené výdaje představovaly nižší hodnotu, jako výdaje upraveného rozpočtu. V letech 2006 – 2008 a 2010 došlo opravdu k navýšení sku-

tečného rozpočtu oproti schválenému, v roce 2006 o 3,2%, v roce 2007 o 39%, v roce 2008 jen o 0,7% a v roce 2010 o 6,5%. V roce 2009 naopak byly skutečné výdaje vykázány v hodnotě o 6 030 tis. Kč nižší, toto představuje pokles o 6%. Jaké byly důvody pro toto navýšení je vysvětleno v další části této kapitoly, v analýze jednotlivých skupin výdajů.

V grafu (Graf 5.) jsou znázorněny hodnoty schváleného rozpočtu výdajů a skutečné výdaje, jichž bylo dosaženo v jednotlivých sledovaných letech. Můžeme porovnat změny v jednotlivých letech, popř. rozdíly mezi hodnotami.

Graf 5. Plnění rozpočtu výdajů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

Tab. 19. Plnění rozpočtových výdajů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	Rozpočet	2006	2007	2008	2009	2010
Zemědělství	Schválený	210	50	130	137	145
	Skutečnost	158,6	152	134	125	125
Průmysl	Schválený	9 109	5 450	6 900	8 630	3 544
	Skutečnost	9 362,2	3 036,5	4 771	9 441	8 870
Služby pro obyvatelstvo	Schválený	31 864	37 015	105 433	37 472	34 844
	Skutečnost	20 815	63 314	107 634	33 242	41 286
Sociální věci	Schválený	340	340	340	340	300
	Skutečnost	314,2	218	257	206	251
Bezpečnost státu	Schválený	3 091	3 175	3 228	3 559	3 300
	Skutečnost	2 888,8	2 966	3 168	3 050	2 778
Veřejná správa a služby	Schválený	11 886	14 350	17 060	18 938	18 862
	skutečnost	12 547,2	14 321,1	16 377	16 633	14 541,5

Zdroj: Vlastní zpracování (ÚVO)

Rozpočet výdajů na **zemědělství a lesní hospodářství** nepředstavuje velkou část výdajů města. V roce 2006 město ušetřilo na těchto výdajích 51,4 tis. Kč. V roce 2007 naopak výdaje vzrostly trojnásobně z důvodu zvýšení odměny odborného lesního hospodáře a vytvoření lesního plánu. V roce 2008 došlo také k nárůstu, ale tentokrát pouze o 3,1%. V roce 2009 a 2010 byly skutečné výdaje nižší než schválené, a to o 8,8% a o 13,8%.

Výdaje na **průmysl a jiná odvětví** ve městě Dubňany sdružuje pouze položky na místní komunikace a vodní hospodářství. Tyto výdaje představují především výdaje na koupi a opravy komunikací. V roce 2007 došlo k poklesu skutečných výdajů oproti schváleným o 44,3% z důvodu jen částečné realizace chodníku. Stejný důvod můžeme najít u poklesu skutečných výdajů i v roce 2008. V roce 2009 výdaje vzrostly o 811 tis. Kč, tedy o 9,4% z důvodu vyšších nákladů na odstranění škod způsobených přívalovými dešti.

Výdaje na **služby pro obyvatelstvo** představují největší výdajovou položku. Jsou zde obsaženy např. výdaje na kulturu, vzdělávání, bydlení, územní rozvoj, příspěvky o. s., nakládání s odpady aj. V roce 2006 došlo k úspoře výdajů o 34,7% především z důvodu neprovedení výměny oken na ZŠ. V letech 2007 – 2008 došlo k nárůstu předpokládaných výdajů, a to o 71% a 2,1%. Nárůst skutečných výdajů o 71% v roce 2007 byl zapříčiněn zvýšenými výdaji na dostavbu ZŠ. Rok 2010 znamenal také zvýšení skutečných výdajů, tentokrát o 18,5%.

Do skupiny **sociální věci** patří např. výdaje na individuální dopravu a poskytování péče obyvatelům města. V letech 2007 - 2010 došlo ke snížení předpokládaných výdajů průměrně o 30% díky snížení příspěvku pro o. p. s. Homedica. V roce 2006 nastala situace zcela opačná, tedy zvýšení výdajů díky zvýšení příspěvku o. p. s. Homedica.

Výdaje na **bezpečnost státu a právní ochranu** představují v našem případě poskytnuté prostředky městské policii (platy a jiné náklady) a prostředky poskytnuté na požární ochranu. Z tabulky můžeme vyčíst, že ve všech sledovaných letech byly schválené výdaje nadhodnoceny. Ve skutečnosti byly výdaje ve všech letech o něco nižší než předpokládané. V roce 2009 a 2010 byl pokles zapříčiněn nižším čerpáním PHM a výdajů na telefony.

Ve skupině **veřejná správa a služby** jsou obsaženy především výdaje na místní správu, platy zastupitelům, popř. výdaje na uspořádání voleb. V roce 2006 došlo k nepatrnému nárůstu těchto výdajů. V letech 2007 – 2010 nastal pokles skutečných výdajů proti předpokládaným. Nejedná se však o velký pokles, větší rozdíl nastal pouze v roce 2009, kdy byly výdaje sníženy o 12,2% a v roce 2010 o 22,9%.

8 JEDNOTLIVÍ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY

8.1 Likvidita

Tab. 20. Ukazatele likvidity v letech 2006 - 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Běžná likvidita	3,15	1,93	5,31	1,23	3,02
Pohotová likvidita	3,08	1,89	5,25	1,18	2,93
Okamžitá likvidita	1,89	1,26	4,28	0,42	1,03

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Jak již bylo řečeno, ukazatel likvidity nám říká, do jaké míry je podnik, v našem případě obec, schopna platit své závazky pomocí svých likvidních aktiv.

Ukazatel **běžné likvidity** by se měl pohybovat v rozmezí od 1,5 – 2. V roce 2006, 2007 a 2010 byl tento ukazatel překročen, toto svědčí o schopnosti obce uhradit své závazky a to i několikrát. V roce 2007 se likvidita pohybuje v doporučeném rozmezí.

Toto je jeden z ukazatelů, pomocí nichž ministerstvo financí (MF) kontroluje hospodaření obce, v případě, že hodnota běžné likvidity se bude pohybovat v rozmezí od 0 do 1, bude obec požádána MF o odůvodnění tohoto neblahého stavu.

Výsledky **pohotové likvidity** by se měly pohybovat v rozmezí od 1 – 1,5. Opět můžeme konstatovat, že pohotová likvidita splňuje požadované rozmezí, dokonce ho překračuje. Jsou zde jen nepatrné rozdíly mezi likviditou běžnou, z důvodu jen malého množství zásob, které se u pohotové likvidity odečítají. Vysoké hodnoty této likvidity jsou žádané od věřitelů obce.

Okamžitá likvidita opět překračuje doporučené rozmezí, tedy od 0,2 – 0,5. Vysoké hodnoty tohoto ukazatele poukazují na neefektivní nakládání s finančními prostředky, jež jsou zadržovány na běžných účtech obce, namísto toho, aby byly využity lepším způsobem.

8.2 Ukazatele finanční struktury

8.2.1 Ukazatele zadluženosti

Ukazatel věřitelského rizika

Tab. 21. Ukazatel věřitelského rizika v letech 2006 – 2010 (v %)

	2006	2007	2008	2009	2010
Ukazatel	0,87	5,02	15,79	15,73	14,04

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Ukazatel věřitelského rizika vyjadřuje podíl cizích zdrojů na zdrojích celkových. Tzn. čím méně cizích zdroj, tím nižší výsledek, tím je obec důvěryhodnější pro své věřitele. Také tento ukazatel využívá ministerstvo financí k monitorování hospodaření obcí. Hranice daná ministerstvem nesmí přesáhnout 25%. Z tabulky (Tab. 21.) vidíme, že město Dubňany nedosahuje v žádném sledovaném roce max. hranice. V letech 2006 – 2007 byl výsledek velmi nízký. Od roku došlo ke zvýšení z důvodu využívání úvěru na financování výstavby nové školní budovy.

Koeficient samofinancování

Tab. 22. Koeficient samofinancování v letech 2006 – 2010 (v %)

	2006	2007	2008	2009	2010
Ukazatel	99	95	84	84	86

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Tento ukazatel je opačným ukazatelem věřitelského rizika. Informuje o tom, do jaké míry obec kryje svůj majetek z vlastních zdrojů. Z tabulky jasně vyplývá, že vlastní zdroje kryjí většinu majetku obce. Toto je opět velmi příznivý stav pro věřitele.

8.2.2 Ukazatele dluhové schopnosti

Ukazatel autarkie

Ukazatel autarkie jsme schopni vypočítat pouze za rok 2010, kdy mělo město náklady i výnosy z hlavní činnosti. Tento roku dosáhl ukazatel výše 115%. Tento stav je zapříčiněn novelizací zákona, kdy do roku 2010 město vykazovalo pouze příjmy a výdaje, tudíž by tento ukazatel neměl vypovídací schopnost.

Dluhová služba

Ukazatel dluhové služby je dalším ukazatelem využívaným MF ke kontrole hospodaření obcí. V následující tabulce si můžeme prohlédnout jednotlivé složky dluhové složky a dluhové základny, ze kterých je následně ukazatel dluhové služby vypočítán.

V prvních dvou letech sledovaného období výsledek je roven 0, a to z toho důvodu, že obec nesplácela, žádné úroky. V letech 2008 – 2010 jsou výsledky ukazatele velmi nízké z důvodu splácení úroků pouze z jednoho úvěru. V žádném případě se neblíží ukazatel k nežádoucí výši 30%.

Tab. 23. Výpočet ukazatele dluhové služby (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Daňové příjmy	48 207,1	52 133,2	58 501,2	51 605	52 204
Nedaňové příjmy	5 930,4	8 481	49,7	3 569	5 038,2
Přijaté dotace	1 863,1	1 980,2	2 007,8	2 039	3 606,1
Dluhová základna	56 000,6	62 594,4	60 558,7	57 213	60 848,3
Úroky	0	0	523	1 654	876
Splátka jistin	0	0	0	0	0
Splátka leasingu	0	0	0	0	0
Dluhová služba	0	0	523	1 654	876
Ukazatel DS (v %)	0	0	0,88	2,89	1,44

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Stav kapitalizace

V následující tabulce jsou uvedeny výsledky, jež informují o stavu kapitalizace obce.

Tab. 24. Stav kapitalizace v letech 2006 - 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Stav kapitalizace	1,02	0,97	1,05	1	1,03

Zdroj: *Vlastní zpracování*

V letech 2006, 2008 a 2010 byl podnik překapitalizován, tzn. hodnota ukazatele je vyšší než 1, z čehož plyne, že obec používá ke krytí oběžných aktiv dlouhodobé zdroje, které jsou obecně dražší, tudíž hospodaří neefektivně. Jedná se však jen o nepatrné přesáhnutí. Naopak tomu bylo v roce 2007, kdy byla hodnota menší než 1, obec byla podkapitalizována, část stálých aktiv je kryta krátkodobými zdroji, což může v některých případech ohrozit stabilitu obce.

9 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE

Tato část mé bakalářské práce je věnována návrhům a možným opatřením, které by měly vést ke zkvalitnění a stabilizaci hospodaření města Dubňany, popř. ke zlepšení jeho finanční situace.

Návrh jakýchkoli opatření je z mého pohledu velmi obtížný, protože dle výsledků finanční analýzy, která je zpracována v praktické části mé bakalářské práce, si město Dubňany ve svém počinání vede obstojně ve všech sledovaných letech. I přes tuto poměrně příznivou situaci jsem se pokusila vypracovat několik racionalizačních návrhů.

V současné době, kdy je opravdu složité odhadnout výši přídělu ze sdílených daní z důvodu krize, nedoporučuji městu žádné významnější investiční akce. Prozatím bych ponechala finanční prostředky na spořicímu účtu, kde jsou uloženy, aby bylo dále město schopno dostát svých závazků a pokrýt výkyvy v daňových příjmech. Vhodné by bylo také otevřít v bance **kontokorentní úvěr** pro jakousi větší rezervu. Jeho čerpání by však mělo nastat jen v nejnnutnějších případech. V situaci, že by město rozhodlo o jakékoli investici, mělo by se pokusit využít všech dostupných prostředků jejího krytí z vnějších zdrojů - dotace z krajů, z EU, státního rozpočtu atd.

V případě, že se město přece jen rozhodne pro další zadlužování, vždy by se mělo jednat o investice do dlouhodobého majetku, nikdy by neměli za pomoci dluhů financovat běžnou spotřebu. Při schvalování výše dalšího úvěru je velmi důležité zaměřit se na výši ukazatele dluhové služby, aby nedošlo k překročení hranice 30%. V případě překročení této hranice by se město dostalo do situace, kdy by pro ni bylo obtížnější získat půjčku od všech věřitelů i získání dotací a půjček od poskytovatelů prostředků ze státního rozpočtu a státních fondů, protože MF seznam obcí s vysokou dluhovou službou poskytuje těmto institucím a při schvalování je k tomuto faktu přihlíženo.

S odkazem na výsledky analýzy rozpočtů města dále doporučuji **zvyšování běžných příjmů a snižování běžných výdajů**, čehož může být dosaženo následujícím způsobem:

- **Personální audit**, jenž by odhalil nadbytek pracovních sil, kterých má město Dubňany podle mého názoru přebytek. V současnosti město eviduje celkem 41 zaměstnanců, z toho 15 dělnických profesí. Zjistila jsem, že s porovnáním s jinými i většími městy, má obecní úřad v Dubňanech více zaměstnanců (toto se týká především administrativních pracovníků).

- **Energetický audit**, díky němuž by město dosáhlo levnějších pořizovacích cen energií. Ve sledovaných letech město odebíralo tyto produkty od jednoho z nejdražších dodavatelů, od RWE energie, a. s. V roce 2011 byla uzavřena nová smlouva na dodávku plynu se společností United Energy Trading, a. s., Praha za cenu 689 Kč/MWh. Tato společnost je jedním z nejlevnějších dodavatelů na našem trhu. Dodavatelem elektřiny je firma Centropol Energy, a. s. Ústní nad Labem. Město zde nemá určenou jednotkovou cenu, cena se určuje na základě speciálního ceníku, podle tarifů a hodnoty jističů. Z důvodu toho, že se ceny energií rychle mění, doporučuji městu každoroční vyhlášení výběrového řízení na nové dodavatele, především elektřiny, protože dodavatel plynu je i v současné době poměrně levný, ale společnost Centropol by mohla být nahrazena jinou levnější společností. V případě, že by město vyměnilo Centropol za např. společnost Bohemia Energy Entity, která je v současnosti téměř nejlevnějším poskytovatelem energie, snížení výdajů by dosahovalo téměř 6%.
- **Převedení hospodářské činnosti na externího dodavatele**, konkrétně správy bytových a nebytových prostor. Pro toto opatření by bylo potřeba vyhlásit veřejnou soutěž, ale v případě úspěšného ukončení výběrového řízení by došlo k zeštíhlení pracovníků úřadu a k úspoře výdajů. Při využití této varianty by bylo ušetřeno minimálně 2 421 000 Kč ročně na platech zaměstnanců, zároveň by vznikly výdaje spojené s outsourcingem, které by však tuto hodnotu nepřevýšily.
- **Vyšších příjmů** by mohlo být dosaženo např. zvýšením místních poplatků, zvýšením vstupu na koupaliště, které je jedním z nejpěknějších v jihomoravském kraji a návštěvnost v letních měsících dosahuje vysokého počtu, nebo zvýšením ceny vstupu na jednotlivá sportoviště, která jsou součástí sportcentra Želva, popř. také zvýšením koeficientu pro výběr daně z nemovitostí, který je v současné době 2.

Dalším problémem obce jsou občané a nájemníci obecních bytů, jež nejsou schopni platit své závazky vůči městu vznikající především z neuhrazených nájmů nebo místních poplatků. Z tohoto důvodu má obec velké pohledávky, které se ne zřídka stávají nedobytnými, a tím přichází o finanční prostředky, které by mohly být využity efektivním způsobem např. při rozvoji města. Z toho důvodu doporučuji zefektivnit vymáhání dluhů nebo zavést opatření, které by jejich vzniku předcházelo, např. zavedení vybírání vratných kaucí ve výši 2 měsíčních nájmů. Peníze z těchto kaucí by mohly být následně použity na úhradu závazku, v případě prodlení plátce nájmu. Dalším řešením může být penalizace závazků.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce „Analýza hospodaření města Dubňany v letech 2006 – 2010“ bylo zhodnotit hospodaření obce a navrhnout opatření, jež by vedla k jeho zlepšení.

Pro kvalitní zpracování méj bakalářské práce bylo potřeba prostudovat poměrně četnou odbornou literaturu týkající se problematiky obce a jejího hospodaření, za jejíž pomocí jsem sestavila teoretickou část, v níž jsou vysvětleny základní pojmy jako obec, rozpočet obce, jeho příjmy a výdaje, majetek obce a v neposlední řadě je vysvětlen pojem finanční analýza a uvedeny některé finanční ukazatele. Tato část se stala předvojem a jakýmsi odrazovým můstkem pro zpracování části praktické.

V praktické části bakalářské práce jsem vypracovala analýzu hospodaření obce, konkrétně analýzu aktiv a pasiv, abych zjistila, jakým způsobem město hospodaří se svým majetkem a jakým způsobem jej kryje za pomoci vlastních a cizích zdrojů, dále analýzu rozpočtu obce, z důvodu identifikace toho, s jakými příjmy obec hospodaří a na jaké účely vydává finanční prostředky. Celková analýza je zakončena výpočtem některých důležitých ukazatelů, které se týkají především likvidnosti města a jeho zadluženosti.

Pro získání veškerých informací k sestavení praktické části práce mi posloužily zejména interní dokumenty obce, jako např. závěrečné účty, rozpočty, rozvahy, cash-flow, a také informace zveřejňované ČSÚ, popř. ministerstvem vnitra či financí.

Na základě provedení všech analýz jsem byla schopna vyhodnotit celkovou finanční situaci obce, posoudit efektivitu jejího hospodaření a navrhnout zlepšovací opatření.

Z analýzy aktiv a pasiv jsem zjistila, že hospodaření obce s jejím majetkem a způsobem jeho financování je efektivní a stabilní. O tomto faktu svědčí především velká stabilita jednotlivých položek rozvahy a zadluženost obce, která je velmi nízká, jak dokazují výsledky ukazatelů zadluženosti. Obec má pouze jeden úvěr, který využila pro vybudování budovy ZŠ, tudíž na pořízení DM, což je správná volba. Z důvodu poměru mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji obec působí důvěryhodně na své okolí i potenciální věřitele. V budoucnu tedy nemusí mít žádné problémy se získáváním finančních prostředků z vnějších zdrojů.

Pozitivní výsledky jsem získala i z analýzy rozpočtů města, jeho příjmů a výdajů. Ani jeden rok sledovaného období město nehospodařilo podle rozpočtového provizoria, toto je pozitivum, kterého by se mělo zastupitelstvo snažit dosáhnout každým rokem. Při schvalo-

vání příjmů si počínají zastupitelé konzervativním způsobem, tedy schvalují spíše nižší příjmy, než je vždy dosaženo. Výdaje nám sice téměř vždy rostou, ale město si s jejich pokrytím vystačí vždy s interními zdroji.

Veškeré vypočítané ukazatele také dávají pozitivní výsledky svědčící o dobrém a kvalitním hospodaření.

Závěrem bych hospodaření obce zhodnotila velmi příznivě. Město Dubňany hospodaří podle všech zákonem stanovených pravidel a dosahuje výborných výsledků finančních ukazatelů svědčících o finančním zdraví města. Zároveň můžu i z pozice občana konstatovat, že se město snaží vybudovat kvalitní zázemí a pěkné životní prostředí pro své či potenciální občany, což je zřejmé ze všech již realizovaných projektů i z těch plánovaných.

V případě, že bude město takovýmto stylem a s rozmyslem hospodařit i v dalších letech, myslím, že se nemusí obávat žádných finančních ani jiných problémů.

Věřím, že návrhy, jež jsem vypracovala v této práci, budou přínosem pro město Dubňany. Pokud nebudou přímo realizovány, doufám, že se stanou alespoň malou inspirací pro zastupitele města a pomohou zlepšit hospodaření v dalších letech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

- ČEBIŠOVÁ, Taisia et al., 1996. *Obec: postavení, správa, činnost*. Praha: ISV. ISBN 80-85866-19-6.
- HAVLAN, Petr, 2004. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. Praha: Linde. ISBN 80-7201-453-6.
- KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ, 2010. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3349-4.
- KISLINGOROVÁ, Eva a Jiří HNILICA, 2008. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7179-713-5.
- NAHODIL, František et al., 2009. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-162-5.
- OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, Jitka, 2005. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-049-1.
- PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwr ČR. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-351-5
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2789-9.
- PRŮCHA, Petr, 2004. *Veřejná správa a samospráva*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva. ISBN 80-86775-03-8.
- RŮČKOVÁ, Petra, 2011. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3916-8.
- TOMANCOVÁ, Jaroslava, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN, 2009. *Veřejná správa a finance*. Brno: Albert. ISBN 978-80-7326-162-7.

Zákony a vyhlášky

ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1992. částka 1, s. 5-16. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22427>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000. částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3426>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000. částka 73. s. 3557-3567. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 323 ze dne 2. Července 2002 o rozpočtové skladbě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002. částka 118. s. 6909-6910. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3937>. ISSN 1211-1244.

Internetové zdroje

MĚSTO DUBŇANY. Město Dubňany [online]. Dubňany: Město Dubňany, © 2012 [cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://www.mesto-dubnany.cz/>

Český statistický úřad: Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. Praha: Český statistický úřad, 2012 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BÚ	Bankovní úvěr
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DS	Dluhová služba
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
EU	Evropská unie
FaP	Finanční a peněžní fondy
HV	Hospodářský výsledek
KZ	Krátkodobé závazky
MaZ	Majetkové a zvláštní
o. s.	Občanské sdružení
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
OA	Oběžná aktiva
P	Příjmy
PO	Právnícká osoba
PHM	Pohonné hmoty
s.r.o.	S ručením omezeným
TS	Technické služby
ÚHR	Účty rozpočtového hospodaření
ÚVO	Účetní výkazy obce
V	Výdaj
ZŠ	Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. <i>Schéma veřejné správy</i>	12
Obr. 2. <i>Rozpočtová soustava ČR</i>	17
Obr. 3. <i>Příjmy územního rozpočtu (obecné schéma)</i>	22
Obr. 4. <i>Výdaje obecního rozpočtu (obecné schéma)</i>	23
Obr. 5. <i>Pohlednice města Dubňany</i>	33

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Členění skupin odvětvového třídění příjmů a výdajů	25
Tab. 2. Vybrané demografické údaje města Dubňany.....	34
Tab. 3. SWOT analýza města Dubňany.....	34
Tab. 4. Struktura aktiv a vertikální analýza aktiv v letech 2006 – 2010 (v Kč).....	35
Tab. 5. Majetková struktura stálých aktiv (v Kč)	36
Tab. 6. Horizontální a vertikální analýza stálých aktiv (v %)	37
Tab. 7. Majetková struktura oběžných aktiv (v Kč)	38
Tab. 8. Horizontální a vertikální analýza oběžných aktiv (v %).....	38
Tab. 9. Struktura pasiv (v Kč) a vertikální analýza pasiv v letech 2006 – 2010 (v %)	40
Tab. 10. Finanční struktura vlastního kapitálu (v Kč)	41
Tab. 11. Horizontální a vertikální analýza vlastního kapitálu (v %).....	41
Tab. 12. Finanční struktura cizího kapitálu (v Kč).....	42
Tab. 13. Horizontální a vertikální analýza cizích zdrojů (v %).....	42
Tab. 14. Vyrovnanost schváleného rozpočtu (v tis. Kč)	44
Tab. 15. Skutečné plnění rozpočtu (v tis. Kč)	44
Tab. 16. Plnění rozpočtovaných příjmů (v tis. Kč)	45
Tab. 17. Plnění rozpočtu příjmů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)	46
Tab. 18. Plnění rozpočtovaných výdajů (v tis. Kč)	47
Tab. 19. Plnění rozpočtových výdajů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)	48
Tab. 20. Ukazatele likvidity v letech 2006 - 2010.....	50
Tab. 21. Ukazatel věřitelského rizika v letech 2006 – 2010 (v %).....	51
Tab. 22. Koeficient samofinancování v letech 2006 – 2010 (v %).....	51
Tab. 23. Výpočet ukazatele dluhové služby (v tis. Kč)	52
Tab. 24. Stav kapitalizace v letech 2006 - 2010.....	52

SEZNAM GRAFŮ

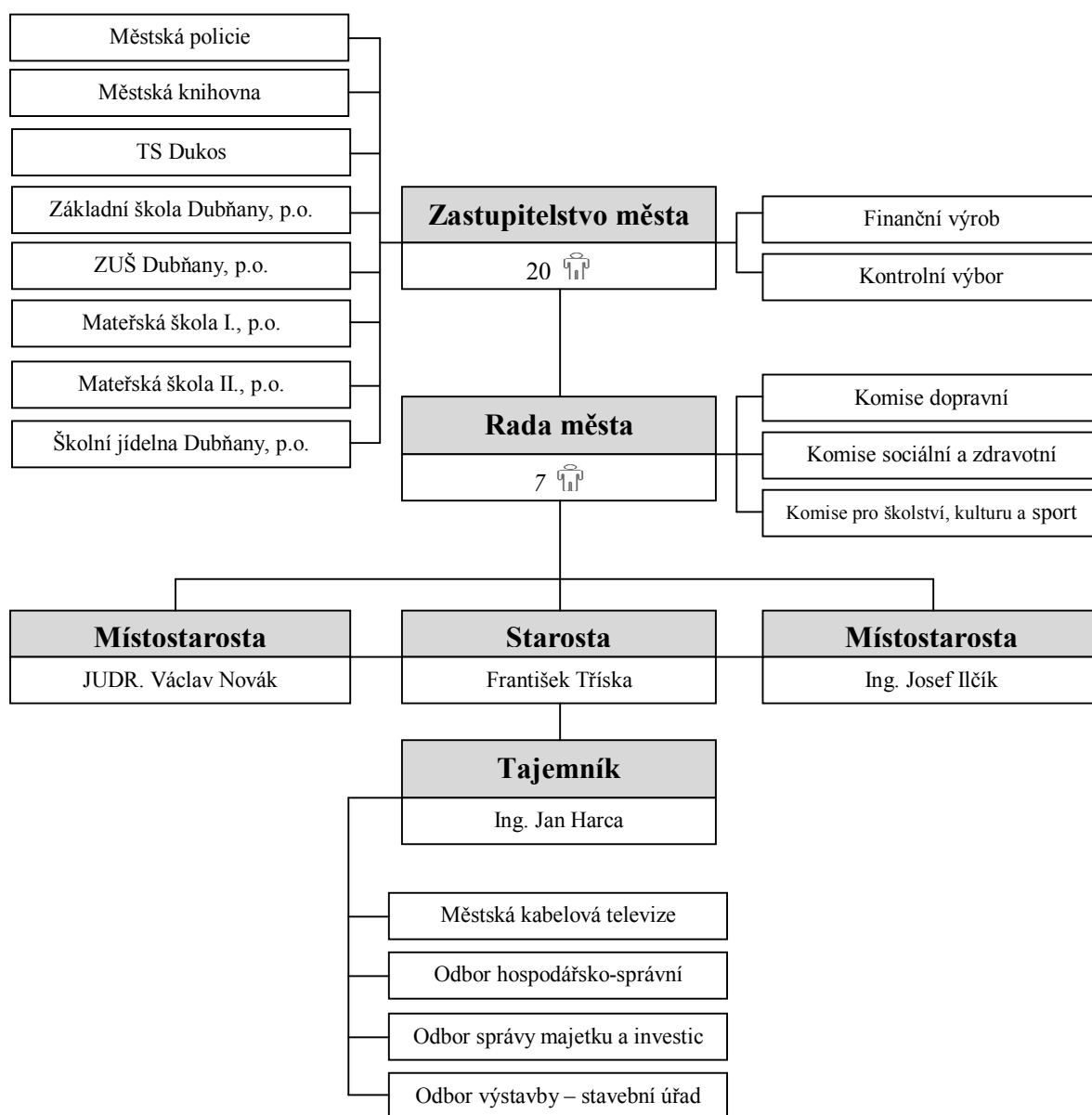
Graf 1. <i>Struktura aktiv v letech 2006 – 2010</i>	36
Graf 2. <i>Struktura pasiv v letech 2006 – 2010</i>	40
Graf 3. <i>Plnění rozpočtových příjmů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)</i>	45
Graf 4. <i>Podíl jednotlivých příjmů na příjmech celkových za rok 2006 - 2010 (v %)</i>	46
Graf 5. <i>Plnění rozpočtu výdajů v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)</i>	48

SEZNAM PŘÍLOH

PI Organizační struktura města Dubňany

PII Rozvaha v letech 2006 - 2010

PŘÍLOHA P I: ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MĚSTA DUBŇANY

PŘÍLOHA P2: ROZVAHA V LETECH 2007-2010

Položka	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
Stálá aktiva	397 025 389,28	434 075 244,03	512 738 953,59	548 788 391,58	551 744 673,78
Dlouhodobý nehmotný majetek	903 747,28	1 079 317,25	1 103 701,25	1 139 645,15	416 876,00
Software	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00	-
Drobný DNM	620 127,28	656 301,25	675 925,25	711 869,15	-
Ostatní DNM	193 620,00	333 016,00	337 776,00	337 776,00	416 876,00
Dlouhodobý hmotný majetek	369 832 642,00	406 706 926,78	485 346 252,34	523 574 746,43	527 253 797,78
Pozemky	26 145 560,64	26 152 770,60	25 025 100,40	25 509 942,61	25 952 903,92
Stavby	319 503 323,22	322 217 082,22	421 890 992,11	458 142 160,69	464 628 328,99
Samostatné movité věci	7 916 709,40	11 318 197,40	19 624 923,79	20 935 099,99	22 981 548,99
Drobný DHM	5 267 112,62	5 786 539,54	6 207 761,82	6 257 396,52	-
Nedokončený DHM	10 999 936,12	41 232 337,02	12 597 474,22	12 730 146,62	13 691 015,88
Dlouhodobý finanční majetek	26 021 859,00	26 289 000,00	26 289 000,00	24 074 000,00	24 074 000,00
Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	2 215 000,00	2 215 000,00	2 215 000,00	-	-
Ostatní DFM	24 074 000,00	24 074 000,00	24 074 000,00	24 074 000,00	24 074 000,00
Oběžná aktiva	11 021 859,36	16 561 693,99	32 752 444,81	11 305 270,24	16 285 911,28
Zásoby	264 288,41	281 957,46	359 772,46	420 110,06	469 744,06
Materiál na skladě	262 932,46	281 957,46	359 772,46	420 110,06	469 744,06
Zboží na skladě	1 355,95	-	-	-	-
Pohledávky	4 136 331,05	7 702 203,36	5 977 039,50	6 999 823,23	6 252 845,56
Odběratelé	274 392,40	1 398 973,20	1 728 899,10	1 761 399,50	1 137 977,60
Poskytnuté provozní zálohy	1 623 572,90	1 284 908,87	831 385,40	1 877 611,66	1 112 745,32
Pohledávky za rozpočtové příjmy	-	2 172 964,19	2 027 418,86	2 085 767,58	2 022 844,26
Daň z přidané hodnoty	-	-	-	-	361 122,00
Pohledávky za rozpočtem ÚSC	-	-	12 466,70	7 910,93	-
Pohledávky za zaměstnanci	18 200,00	4 600,00	-	-	-
Jiné pohledávky	97 078,00	579 243,00	1 376 869,44	1 267 133,56	1 618 156,38
Finanční majetek	943 860,50	2 261 514,10	3 080 968,33	3 708 291,19	2 724 776,59
Ceniny	6 584,50	-	-	-	-
Běžný účet	-	500 108,72	1 430 335,08	1 900 026,01	2 352 620,01
Ostatní běžné účty	937 276,00	1 761 405,38	1 650 633,25	1 808 265,18	372 156,58
ÚRH a další účty mající vztah k rozpočtovému hospodaření a účty mimorozpočtových prostředků	5 677 379,40	8 577 533,17	23 334 244,52	175 216,01	6 780 945,07
Základní běžný účet	5 671 230,71	8 551 128,48	23 287 814,83	86 170,32	6 758 814,38
Běžné účty peněžních fondů	6 148,69	26 404,69	46 429,69	89 045,69	22 130,69
Přechodné účty aktivní	-	-	420	1 829,75	57 600,00
Náklady příštích období	-	-	420	1 829,75	57 600,00
AKTIVA CELKEM	408 047 248,64	450 636 938,02	545 491 398,40	560 093 661,82	568 030 585,06

Položka	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
Vlastní zdroje krytí	404 551 345,20	428 011 589,33	459 318 467,71	472 007 404,27	488 266 603,94
Majetkové a zvláštní fondy	397 298 869,93	417 613 227,68	434 244 079,21	470 696 844,80	477 925 761,86
Fond dlouhodobého majetku	397 025 389,28	416 989 544,03	432 602 477,09	469 071 755,68	467 837 996,11
Dotace na pořízení DM	-	-	-	-	19 358 418,82
Fond hospodářské činnosti	273 480,65	623 683,65	1 641 602,12	1 625 089,12	-
Oceňovací rozdíly při změně metody	-	-	-	-	9 254 221,07
Opravy chyb minulých období	-	-	-	-	16 432,00
Finanční a peněžní fondy	24 348,69	31 004,69	46 429,69	89 045,69	22 130,69
Peněžní fond	24 348,69	31 004,69	46 429,69	89 045,69	22 130,69
Výsledek hospodaření	7 228 126,58	10 367 356,96	25 027 958,81	1 221 513,78	10 318 711,39
VH běžného účetního období	911,75	840 767,74	433 022,66	562 807,89	9 482 113,10
Nerozdělený zisk, neuhráz. ztráta z minulých let	-	-	840 767,74	1 273 790,40	836 598,29
Převod zúčtování příjmů a výdajů z min. let	5 671 230,71	5 480 285,52	56 712 185,17	80 792 424,42	-
Saldo výdajů a nákladů	313 692,28	13 541 006,31	79 802 082,23	79 715 975,45	-
Saldo příjmů a výnosů	1 869 676,40	1 465 868,43	664 271,35	461 364,46	-
Cizí zdroje	3 495 903,44	22 625 348,69	86 172 930,69	88 086 257,55	79 763 981,12
Krátkodobé závazky	3 495 903,44	8 593 934,69	6 138 449,29	6 437 366,84	4 608 829,22
Dodavatelé	75 896,44	3 100 001,50	194 174,54	969 438,87	545 669,52
Přijaté zálohy	10 000	10 000,00	1 160 420,00	1 340 618,29	1 095 397,37
Ostatní závazky	1 000	121 848,00	800	700	-
Zaměstnanci	26 982	725 521,00	732 372,00	777 047,00	71 323,00
Ostatní závazky vůči zaměstnancům	553 407				
Zúčtování s institucemi SZ a ZP	286 067	378 268,00	398 218,00	419 026,00	431 525,00
Daň z příjmů	2 471 731	3 017 000,00	2 782 500,00	2 067 000,00	482 000,00
Ostatní přímé daně	70 820	99 600,00	84 886,00	98 851,00	99 845,00
Daň z přidané hodnoty	-	22 954,24	8 414,00	25 694,00	-
Ostatní daně a poplatky	-	-	72	-	-
Jiné závazky	-	1 118 741,95	776 592,75	738 991,68	1 883 069,33
Bankovní úvěry a půjčky	-	14 031 414,00	80 000 000,00	80 878 594,74	74 365 000,00
Dlouhodobé bankovní úvěry	-	14 031 414,00	80 000 000,00	78 873 000,00	74 365 000,00
Krátkodobé bankovní úvěry	-	-	-	2 005 594,74	-
Přechodné účty pasivní	-	-	34 481,40	770 295,97	790 151,90
Výnosy příštích období	-	-	-	106 019,04	157 015,90
Dohadné účty pasivní	-	-	34 481,40	664 276,93	633 136,00
PASIVA CELKEM	408 047 248,64	450 636 938,02	545 491 398,40	560 093 661,82	568 030 585,06